

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
om utövning av veterinäryrket**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en lag om utövning av veterinäryrket, vilken ersätter lagen från 1985 med samma namn. I den föreslagna lagen ingår, precis som i den nuvarande lagen, bestämmelser om rätten att utöva veterinäryrket, om rättigheter och skyldigheter för utövare av veterinäryrket, om styrning av samt tillsyn över dem som utövar veterinäryrket samt om disciplin. Syftet med den föreslagna lagen är att säkerställa att de som utövar veterinäryrket har den utbildning som behövs för detta och besitter de andra färdigheter som yrkesutövningen förutsätter. Lagen är avsedd att göra bestämmelserna om utövning av veterinäryrket klarare och mer tidsenliga samt att möjliggöra en effektivare tillsyn över utövningen av veterinäryrket.

En strävan med lagen är att främja veterinärtjänsternas säkerhet och kvalitet. Enligt den föreslagna lagen får endast den som har rätt att utöva veterinäryrket besluta om veterinärmedicinsk undersökning och diagnostik i fråga om djur samt om anknytande behandling och medicinering. Tillståndsförfarandet i fråga om veterinärmedicine studerandes rätt att temporärt utöva veterinäryrket frångås. En veterinärmedicine studerande som har fullgjort vissa separat angivna studieavsnitt har enligt förslaget rätt att direkt med stöd av lagen temporärt utöva

veterinäryrket som vikarie.

Enligt propositionen är vederbörande ministerium, som också beviljar utövarna av veterinäryrket legitimation, samt länsstyrelsen tillsynsmyndigheter. Genom propositionen utökas tillsynsmyndigheternas metoder att utöva tillsyn över veterinärernas verksamhet. Med tanke på tillsynen upprättas ett särskilt veterinärregister, där sådana uppgifter om yrkesutövarna som är nödvändiga för tillsynen kan antecknas. I den föreslagna lagen ingår också bestämmelser om skyldigheten att föra journalhandlingar, om veterinärers yrkesetiska skyldigheter och om fortbildningsskyldigheten.

I propositionen ingår bestämmelser som Europeiska gemenskapens (EG) lagstiftning och avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) förutsätter och som gäller ömsesidigt erkännande av veterinärmedicinska examina avlagda i stater inom Europeiska unionen (EU) och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och rätten för veterinärer att utöva sitt yrke samt bestämmelser som överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer förutsätter.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juli 2000.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
2.1. Lagstiftning och praxis	3
2.2. Europeiska gemenskapens regelverk	10
2.3. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	12
2.4. Samnordisk överenskommelse	12
2.5. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet	12
2.6. Bedömning av nuläget	14
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	15
4. Propositionens verkningar	17
5. Beredningen av ärendet	17
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	17
5.2. Utlåtanden om arbetsgruppens delbetänkande	18
5.3. Beredningen av propositionen	19
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	20
6.1. Samband med andra propositioner	20
6.2. Samband med internationella fördrag och förpliktelser	20
DETALJMOTIVERING	21
1. Lagförslag	21
1 kap. Allmänna bestämmelser	21
2 kap. Legitimation som veterinär och temporär utövning av veterinäryrket	24
3 kap. Rättigheter och skyldigheter för utövare av veterinäryrket	27
4 kap. Styrning av samt tillsyn över dem som utövar veterinäryrket	31
5 kap. Administrativa säkerhetsåtgärder	31
6 kap. Disciplin- och straffbestämmelser	33
7 kap. Veterinärregister och veterinärförteckning	33
8 kap. Särskilda bestämmelser	35
9 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	37
2. Närmare bestämmelser	37
3. Ikraftträdande	37
LAGFÖRSLAG	38

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I Finland finns det för närvarande ca 1 400 legitimerade veterinärer. Ca 400 av dem verkar som kommunalveterinärer, ca 300 bedriver privat praktik och ca 130 innehar undervisnings- och forskningsuppgifter. Veterinärer tjänstgör också inom statsförvaltningen och industrin. Med stöd av EG-lagstiftningen och avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) har det i Finland legitimerats 45 veterinärer som avlagt veterinärmedicinsk examen utomlands.

Den viktigaste lag som reglerar utövningen av veterinäryrket är lagen om utövning av veterinäryrket (409/1985), som trädde i kraft den 1 juli 1985. Ett problem vid tillämpningen av lagen har varit att den inte definierar vad som avses med utövning av veterinäryrket. För närvarande arbetar personer med varierande utbildning och erfarenhet med djur, och det kan hända att dessa personer också deltar i vården av djuren eller utför olika åtgärder på dem. Denna utveckling har gjort det nödvändigt att i syfte att garantera veterinärtjänsternas säkerhet och kvalitet försöka definiera de åtgärder som endast legitimerade veterinärer har rätt att vidta.

Tillsynen över veterinärernas yrkesutövning ankommer på jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning. Den gällande lagen innehåller inga bestämmelser om regional tillsyn över verksamheten. Länsstyrelserna deltar likväl med stöd av vissa andra veterinärbestämmelser delvis i tillsynen över dem som utövar veterinäryrket. För en adekvat tillsyn över dem som utövar veterinäryrket krävs att den regionala styrningen av och tillsynen över veterinärerna har ordnats också i den lag som gäller deras yrkesutövning.

I den gällande lagen saknar tillsynsmyndigheterna vissa viktiga tillsynsmetoder genom vilka misstänkta brister i en veterinärs verksamhet vid behov kunde utredas redan i förväg. I lagen om utövning av veterinäryrket finns inte heller några bestämmelser om veterinärers yrkesetiska skyldigheter eller fortbildningsskyldighet. Dessa bestämmelser kan anses styra yrkesverksamheten mot en förbättring av kvaliteten och en utveckling av verksamheten. I den gällande lagen saknas likaså bestämmelser om journalhandling-

ar och veterinärregister, som är viktiga med tanke på tillsynen samt djurägarnas och veterinärernas rättsskydd.

Utövningen av veterinäryrket påverkas beroende på de uppgifter eller den ställning utövaren av veterinäryrket har av bl.a. lagstiftningen om veterinärvård, djursjukdomar, djurskydd, livsmedelshygien och medicinsk behandling av djur. En veterinär som är anställd hos någon annan omfattas också av den arbets- eller tjänstemannarättsliga lagstiftningen samt av de rättigheter och skyldigheter som den medför för utövarna av veterinäryrket.

Lagen om utövning av veterinäryrket har ändrats flera gånger efter det att den trädde i kraft. Lagen som helhet måste ändå i dagens läge anses föråldrad, och trots revideringarna motsvarar den inte längre de krav som skall ställas på regleringen av och tillsynen över utövningen av veterinäryrket.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Lag om utövning av veterinäryrket

Behörighet att utöva veterinäryrket

Enligt 2 § lagen om utövning av veterinäryrket är den behörig att utöva veterinäryrket som av jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning har förklarats för legitimerad veterinär. Veterinär- och livsmedelsavdelningen kan dessutom på villkor som den bestämmer berättiga en veterinärmedicine licentiat eller en veterinärmedicine studerande vars studieprestationer uppfyller särskilda villkor som avdelningen fastställt, eller den som utomlands har avlagt veterinärmedicine licentiatexamen eller motsvarande examen att tillfälligt sköta en tjänst, befattning eller uppgift som veterinär.

Villkor för legitimation som veterinär är enligt 3 § att den som ansöker om legitimation vid Helsingfors universitet har avlagt veterinärmedicine licentiatexamen och avgett en veterinärförsäkran enligt 4 §. Utöver detta legitimerar veterinär- och livsmedelsavdelningen med stöd av 3 a § på ansökan som veterinär den som är medborgare i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som på grund-

val av den utbildning han har genomgått i en EES-stat i denna stat har tilldelats ett sådant av avdelningen närmare preciserat bevis eller annat dokument som i staten i fråga krävs för erhållande av rätt att som självständig yrkesutövare utöva veterinäryrket. Veterinär- och livsmedelsavdelningen skall på ansökan som veterinär legitimeras även en finsk medborgare som avlagt veterinärmedicinsk examen i en EES-stat och visat att han uppfyller övriga behörighetsvillkor som avdelningen bestämt. Om sökanden uppfyller behörighetsvillkoren kan legitimation som veterinär förvägras honom endast på sådana grunder på vilka sökanden skulle kunna förklaras ha förlorat sin rätt att utöva veterinäryrket. Veterinär- och livsmedelsavdelningen kan som veterinär även legitimeras den som är medborgare i en stat som inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som utomlands har avlagt veterinärmedicinsk examen och visat att han uppfyller övriga behörighetsvillkor som avdelningen bestämt. I och med EES-avtalet är lagstiftningen om ömsesidigt erkännande av examina inom EG bindande förutom för EU:s medlemsstater även för övriga EES-stater, dvs. Norge, Island och Liechtenstein.

Jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelningen har den 14 december 1993 meddelat ett beslut om utövandet av veterinärverksamhet i Finland av medborgare från stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (beslut nr 8/1993) och den 15 december 1993 ett beslut om tilläggskrav för legitimation av veterinärer som har avlagt veterinärmedicinsk examen utomlands (beslut nr 7/1993). Besluten innehåller tilläggskrav i fråga om examina som har avlagts i andra länder än i Finland. Vidare har veterinär- och livsmedelsavdelningen den 15 december 1993 meddelat ett beslut om behörighetsvillkor för beviljande av temporärt praktiktillstånd för veterinärstuderande (beslut nr 6/1993). Beslutet gäller de behörighetsvillkor som den som i Finland studerar för veterinärmedicin licentiatexamen skall uppfylla för att han skall kunna godkännas som vikarie för en praktiserande veterinär för viss tid.

Den som är medborgare i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som till följd av en utbildning i någon annan EES-stat än i Finland har tilldelats ett utbildnings- eller examensbevis eller ett annat dokument som intygar formell be-

hörighet att utöva veterinäryrket, kan utan att ansöka om legitimation med stöd av 3 b § tillfälligt utöva veterinäryrket i Finland. Förutsättningen för yrkesutövningen är då att personen i fråga gör en förhandsanmälan till jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning om att han tillhandahåller tjänster, eller i brådskande fall så snart som möjligt efter det att tjänsterna har börjat tillhandahållas.

I lagen definieras inte den verksamhet som anses som utövning av veterinäryrket. Enligt 1 § avses med utövare av veterinäryrket en person som legitimerad såsom veterinär eller tillfälligt berättigad därtill är verksam som veterinär i offentlig tjänst, befattningsuppdrag eller som självständig utövare av veterinäryrket. Enligt motiveringen (RP 244/1984 rd) till lagen avses med utövning av veterinäryrket att en person i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller vid självständigt utövande av veterinäryrket handhar sådana uppgifter som förutsätter veterinärmedicinsk utbildning.

Rättigheter och skyldigheter för utövare av veterinäryrket

Den som utövar veterinäryrket har rätt att från apotek för veterinärt eller veterinärvetenskapligt ändamål ordinera läkemedel. Denna bestämmelse ingår i 6 §. Enligt 34 § läkemedelslagen (395/1987) kan från en läkemedelspartiaffär säljas eller på annat sätt överlåtas läkemedel till veterinärer för medicinering av djur. Förordningen om rätt för veterinärer att överlåta läkemedel för behandling av djur (1135/1987), som getts med stöd av läkemedelslagen, innehåller bestämmelser om rätten för en veterinär att överlåta läkemedel som han skaffat för behandling av djur till den som äger eller innehar djuret.

Enligt 5 § är var och en som utövar veterinäryrket underställd jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning och skyldig att iakttäva vad avdelningen med stöd av gällande bestämmelser eller föreskrifter bestämmer. Enligt 7 § är den som utövar veterinäryrket skyldig att i enlighet med bestämmelser som utfärdas av avdelningen lämna rapporter och statistiska uppgifter om de sjukdomsfall som han har behandlat samt sådana utredningar och förklaringar som avdelningen fordrar och som gäller sjukdomsfall eller annars ansluter sig till

utövningen av veterinäryrket. En legitimerad veterinär är även skyldig att till veterinär- och livsmedelsavdelningen och länsstyrelsen anmäla sin boningsort och adress samt förändringar i fråga om dem.

Vid svåra olycksfall eller vid sjukdomsfall då brådsakande veterinärhjälp är nödvändig för att förhindra betydande ekonomisk skada eller av andra särskilda skäl, och då det på platsen inte är möjligt att få hjälp av en sådan veterinär som på tjänstens eller befattningens vägnar skall bistå med hjälp, är enligt 8 § var och en som är behörig att utöva veterinäryrket skyldig att enligt sina tillbudsstående möjligheter ge veterinärhjälp oberoende av om han får ersättning för sitt arbete eller inte.

Den som utövar veterinäryrket skall enligt 9 § vid utfärdandet av veterinära intyg eller utlåtanden som skall företes för domstol eller en annan offentlig myndighet bestyrka dem med orden "vilket jag på heder och samvete försäkrar". Ett sålunda bestyrkt intyg är giltigt utan en edlig bekräftelse om inte domstolen av särskilda orsaker beslutar att det skall bekräftas med en muntlig ed eller försäkran. Enligt den bestämmelse om tystnadsplikt som gäller för veterinärer får den som utövar veterinäryrket och hans biträde inte olovligen röja en enskild persons eller en familjs hemlighet som han fått kännedom om i sitt uppdrag.

Förlust och begränsning av behörighet att utöva veterinäryrket

Jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning kan enligt 10 § frånta en utövare av veterinäryrket hans behörighet att utöva yrket eller begränsa denna behörighet om han på grund av sjukdom eller ålder eller av annan orsak genom sin verksamhet visat sig ha blivit helt eller delvis oförmögen att utöva veterinäryrket. Veterinär- och livsmedelsavdelningen kan på ansökan bevilja behörigheten på nytt om orsaken till att den har förlorats inte längre föreligger.

Om det finns grundad anledning att anta att en utövare av veterinäryrket helt eller delvis blivit så oförmögen att utöva sitt veterinäryrke att fara kan uppstå, kan jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning med stöd av 11 § besluta att utövaren av yrket skall genomgå en läkarundersökning, eller skaffa annan behövlig ut-

redning. Vidare kan veterinär- och livsmedelsavdelningen förbjuda honom att utöva veterinäryrket tills frågan om hans oförmåga har blivit slutligt avgjord. Vid läkarundersökningen kan behövliga prov tas och annan sådan undersökning utföras som kan ske utan nämnvärd olägenhet. Om personen i fråga inte går med på att genomgå en läkarundersökning skall polisen ge handräckning.

Om en utövare av veterinäryrket genom en lagakraftvunnen dom har dömts till frihetsstraff för brott som han begått vid utövningen av veterinäryrket kan veterinär- och livsmedelsavdelningen enligt 12 §, om det av omständigheterna i samband med brottet framgår att utövaren av veterinäryrket är ovärdig det förtroende han skall åtnjuta, för viss tid eller om omständigheterna är synnerligen försvårande för alltid frånta honom behörigheten att utöva veterinäryrket. Motsvarande förfarande kan tillämpas om en utövare av veterinäryrket har blivit dömd att skiljas från utövning av tjänsten eller att avsättas. En utövare av veterinäryrket som har skilts från utövning av tjänsten kan dock fråntas behörigheten att utöva veterinäryrket endast för den tid han är skild från utövningen av tjänsten. Veterinär- och livsmedelsavdelningen kan förbjuda en utövare av veterinäryrket att utöva sitt yrke redan innan den dom som gäller honom har vunnit laga kraft. Förbudet gäller till dess att målet har avgjorts slutligt.

Om det konstateras att en utövare av veterinäryrket upprepade gånger har förfarit felaktigt när han utfört uppgifter som hör till veterinäryrket eller att han ämnar utföra sådana uppgifter i anslutning till veterinäryrket för vilka hans utbildning eller erfarenhet bör anses vara otillräcklig eller i fråga om vilka hans verksamhetsmöjligheter bör anses vara begränsade, kan veterinär- och livsmedelsavdelningen enligt 13 § meddela honom närmare bestämmelser eller anvisningar om utövningen av veterinäryrket samt begränsa hans behörighet att utföra sådana uppgifter eller helt förbjuda honom att fullgöra dem tills orsaken till begränsningen eller förbudet har upphört. Med stöd av 2 mom. kan veterinär- och livsmedelsavdelningen begränsa en veterinärs rätt att från apotek ordinera eller i läkemedelspartiaffär köpa alkohol eller narkotika eller något annat jämförbart ämne, om avdelningen konstaterar att han missbrukar sina rättigheter. Avdelningen kan även helt förbjuda yrkesutövaren att ordinera

eller köpa läkemedel.

När veterinär- och livsmedelsavdelningen behandlar förlust och begränsning av behörighet att utöva veterinäryrket, kan avdelningen vid behov enligt 14 § tillfälligt förbjuda den som saken gäller att utöva veterinäryrket eller inskränka hans behörighet att utöva yrket. Innan ett ärende avgörs slutligt skall avdelningen bereda utövaren av veterinäryrket tillfälle att ge en förklaring i ärendet.

Disciplin- och straffbestämmelser

En utövare av veterinäryrket kan enligt 15 § straffas i disciplinär väg med skriftlig varning. Enligt bestämmelsen kan veterinär- och livsmedelsavdelningen ge en utövare av veterinäryrket en skriftlig varning om han vid utövningen av yrket har handlat mot lag eller med stöd av lag utfärdade stadganden eller bestämmelser, i sin uppgift annars gjort sig skyldig till en felaktighet eller försummelse eller uppfört sig på olämpligt sätt, och är felaktigheten eller försummelsen inte av sådan art att han för den bör åtalas vid domstol.

Enligt 16 § är olovlig utövning av veterinäryrket och yrkesmässig olovlig utövning av veterinäryrket straffbara handlingar. Enligt 17 § är det straffbart att på annat än i 16 § nämnt sätt bryta mot lagen om utövning av veterinäryrket eller mot stadganden eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den. I fråga om brott mot tystnadsplikten innehåller 17 a § en hänvisning till strafflagens (39/1889) paragrafer om brott mot tystnadsplikten.

Särskilda bestämmelser

Lagens 18 § handlar om specialisering för veterinärer. Med stöd av bestämmelsen har förordningen om specialisering för veterinärer (827/1985) getts, i vilken ingår bestämmelser om villkoren för att specialveterinärsrättighet skall kunna beviljas. I 19 § bestäms om ministeriets kungörelseskyldighet i de fall när behörigheten att utöva veterinäryrket har ändrats, samt om den förteckning som skall föras över legitimerade veterinärer och om inlämnandet av förteckningen till apotek, läkemedelspartiaffärer och länsstyrelser.

Paragraf 19 a innehåller en bestämmelse om ständiga sakkunniga. Enligt den kan jord- och skogsbruksministeriet till ständiga sak-

kunniga kalla erkänt skickliga och erfarna personer som företräder sådan vetenskaplig eller annan sakkunskap som är av betydelse för ministeriet. Ministeriet kan höra de ständiga sakkunniga för behandling av ett ärende som gäller förlust eller begränsning av behörighet att utöva veterinäryrket eller ett disciplinärt ärende som gäller utövaren av yrket. Med stöd av bestämmelsen har ministeriet som sakkunniga kallat sex personer som besitter den bästa sakkunskap som ministeriet behöver när det gäller smådjursjukdomar och sjukdomar hos animalieproduktionsdjur, hästsjukdomar, den medicinska behandlingen av djur och utövningen av veterinäryrket i praktiken.

Lagen om utövning av veterinäryrket innehåller dessutom bestämmelser om sökande av ändring i beslut av jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning (20 §), antagande av veterinärer till tjänster som veterinär hos staten, kommuner eller samfund (21 §) samt ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser (22 §).

Veterinärvårdslagen

Veterinärvårdslagen (685/1990) innehåller bestämmelser om den allmänna tillsynen över veterinärvården och ordnandet av förvaltningen. I lagen definieras de uppgifter som omfattas av den kommunala veterinärvården samt regleras tillsynen över den privata veterinärvården. Den allmänna planeringen och styrningen av veterinärvården samt tillsynen över den hör till jord- och skogsbruksministeriets uppgifter. Styrningen av veterinärvården i länen och tillsynen över den ankommer på länsstyrelserna, som i detta avseende lyder under jord- och skogsbruksministeriet.

Med veterinärvård avses i veterinärvårdslagen hälso- och sjukvård som gäller djur samt annan veterinärhjälp, köttbesiktning, mjölkkontroll, övervakning och kontroll av hygien vid primärproduktion av animaliska livsmedel och vid djurhållning, bekämpning och förebyggande av djursjukdomar samt djurskydd. Det är kommunens uppgift att ordna den kommunala veterinärvårdsservice som definieras närmare i veterinärvårdslagen. För de kostnader som detta föranleder får kommunen statsandel enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992).

När det gäller kommunalveterinärer inne-

håller veterinärvårdslagen bestämmelser om kommunalveterinärstjänster, lokaler och utrustning samt de arvoden som kommunalveterinärerna uppbär. Genom förordning bestäms om de allmänna behörighetsvillkoren för en kommunalveterinärstjänst samt på vilket sätt arvoden skall beaktas som pensionsgrundande lön. Enligt veterinärvårdsförordningen (1039/1990) är behörighetsvillkoret för en kommunalveterinärstjänst att personen i fråga är legitimerad veterinär. Om det har bestämts att tjänstens ordinarie veckoarbetstid i sin helhet skall användas till utförande av sådana uppgifter i anslutning till livsmedelshygien som kommunen enligt lagen skall sköta, är ett ytterligare villkor att personen i fråga har avlagt specialveterinär-examen inom livsmedels- och miljöhygien eller livsmedelshygienikerförhör som ingår i en sådan examen samt att han genomgått fortbildning före detta förhör.

Jord- och skogsbruksministeriet samt länsstyrelsen kan meddela kommunalveterinärerna föreskrifter och anvisningar som behövs för genomförandet av annan veterinärvård än den kommunala. De viktigaste av dessa är uppgifterna enligt lagen om djursjukdomar (55/1980) och djurskyddslagen (247/1996). Dessa uppgifter hör inte till kommunens kompetens. Kommunalveterinärerna sköter dem som statens tjänsteuppdrag. Jord- och skogsbruksministeriet och länsstyrelsen kan även ålägga en kommunalveterinär att sköta uppgifterna.

När det gäller privat veterinärvård innehåller veterinärvårdslagen bestämmelser om de anmälningar som tillsynen förutsätter, den ansvariga föreståndaren för verksamheten samt lokalerna och utrustningen. Med privat veterinärvård avses veterinärhjälp som en serviceproducent eller en självständig yrkesutövare tillhandahåller eller undersökningar som han gör för att konstatera hälsotillståndet eller sjukdomar hos djur eller för att bestämma vård. Privat veterinärvård är också sådan verksamhet där en serviceproducent eller en yrkesutövare tar hand om ett djur för att ge veterinärhjälp eller göra undersökningar i anslutning till detta.

En enhet som producerar privat veterinärvårdsservice skall för sin veterinärvårdsverksamhet ha en ansvarig föreståndare som har rätt att utöva veterinäryrket i Finland. Kravet gäller dock inte de anstalter vars verksamhet omfattas av lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990). Dessa skall ha ett tillstånd

av länsstyrelsen för sin verksamhet, och länsstyrelsen godkänner även den föreståndare som ansvarar för verksamhetens service.

För tillsynen över den privata veterinärvården svarar i första hand länsstyrelserna. Om det inom privat veterinärvårdsverksamhet förekommer avsevärda brister eller missförhållanden, kan jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning bestämma att verksamheten hos den enhet som tillhandahåller privat veterinärvårdsservice skall avbrytas tills bristerna eller missförhållandena har blivit avhjälpta.

Lagen om djursjukdomar och lagen om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig

I lagen om djursjukdomar ingår bestämmelser om bekämpande och förebyggande av sådana sjukdomar och smittor som direkt eller indirekt kan överföras från ett djur till ett annat djur eller till en människa. Djursjukdomarna indelas i enlighet med vad jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning bestämmer i djursjukdomar som med lätthet sprider sig, farliga djursjukdomar och djursjukdomar som skall bekämpas. I kommunerna är det kommunalveterinärerna som svarar för verkställigheten av lagen om djursjukdomar. De är i denna uppgift skyldiga att iaktta de föreskrifter och anvisningar som jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning och länsstyrelsen meddelar. I lagen om djursjukdomar anges inte några uppgifter för kommunerna eller de kommunala organen. Den högsta ledningen av och tillsynen över verkställigheten av lagen ankommer på jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning. Inom länets område är de behöriga myndigheterna länsstyrelsen och länsveterinärerna.

I lagen om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig (488/1960) bestäms om de åtgärder som förutom åtgärderna enligt lagen om djursjukdomar kan vidtas när det i landet förekommer en smittsam djursjukdom som kan karakteriseras som en djursjukdom som med lätthet sprider sig, eller när det föreligger en uppenbar fara för att sjukdomen skall sprida sig i landet. Sådana sjukdomar är t.ex. mul- och klövsjuka, svinpest, Newcastle'sjuka som smittar bland fjäderfä samt vissa fisksjukdomar. För att

bekämpa en djursjukdom som med lätthet sprider sig kan jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning ålägga alla i Finland bosatta legitimerade veterinärer under 50 år samt veterinärstuderande att mot ersättning utföra uppgifter som ansluter sig till bekämpningen av sjukdomen.

Djurskyddslagen

Den övervakning av djurskyddet som avses i djurskyddslagen ankommer på det lokala planet på kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och polisen. Besiktningsveterinären övervakar att djurskyddsbestämmelserna följs i slakterier och på slaktplatser. Till gränsveterinärens uppgifter hör övervakningen på gränsövergångsstället, på utreseplatsen och inom området för en veterinär gränskontrollstation. Jord- och skogsbruksministeriet leder, styr och utövar den allmänna tillsynen över att djurskyddsbestämmelserna följs. Länsstyrelsen är styrande och övervakande myndighet i frågor som gäller efterlevnaden av djurskyddsbestämmelserna i länet.

Enligt djurskyddslagen är det endast veterinärer som på djur får utföra operationer och andra jämförbara åtgärder som åsamkar smärta. Om den smärta som åtgärden vållar är lindrig och kortvarig eller om åtgärden inte tål uppskov, får den utföras även av någon annan än en veterinär. I djurskyddsförordningen (396/1996) definieras de åtgärder som någon annan för uppgiften kompetent person än en veterinär får utföra trots att åtgärderna åsamkar djuret sådan smärta som inte är lindrig eller kortvarig. Med en kompetent person avses i djurskyddsförordningen en person som har tillräckliga kunskaper i den teknik som används för vidtagande av åtgärden och tillräcklig skicklighet i att vidta åtgärden.

Lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel

Syftet med lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996), nedan hygienlagen, är att säkerställa den hygieniska kvaliteten på animaliska livsmedel och att förhindra smittspridning via livsmedel från djur till människor. Hygienlagen tillämpas på hantering av animaliska livsme-

del, på livsmedelshygieniska kvalitetskrav, övervakning och inspektion innan livsmedlen kommer ut i detaljhandeln. I fråga om animaliska livsmedel som levereras till Finland från någon annan medlemsstat inom EU tillämpas hygienlagen på övervakning och inspektion vid varje sådan enhet som i Finland först tar emot livsmedelspartiet i fråga (första ankomstplatser).

Det är kommunens uppgift att ordna övervakningen och inspektionerna enligt hygienlagen. Undantag är slakterierna och de inrättningar som finns i samband med dem. Vid dessa ankommer ordnandet av köttbesiktningen samt övervakningen på anstalten för veterinärmedicin och livsmedel. I renslakterier hör uppgiften att ordna köttbesiktningen och övervakningen av anläggningarna till länsstyrelsen. För dessa uppgifter har veterinär- och livsmedelsavdelningen samt länsstyrelserna besiktningsveterinärer i sin tjänst. För kommunerna anger lagen att om EG-lagstiftningen kräver det skall kommunen eller samkommunen för övervakningen i sin tjänst ha en i livsmedelshygien insatt legitimerad veterinär, som står i tjänsteförhållande till kommunen eller samkommunen. Den högsta ledningen av tillsynen över att hygienlagen iakttas ankommer på jord- och skogsbruksministeriet. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel styr och övervakar iakttagandet av hygienbestämmelserna under ministeriets tillsyn. Länsstyrelsen styr och övervakar i enlighet med de anvisningar som anstalten för veterinärmedicin och livsmedel meddelar tillsynen över iakttagandet av hygienbestämmelserna inom länet.

I hygienlagen och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den anges i enlighet med EG:s hygiendirektiv de fall då det uttryckligen är en veterinär som skall ansvara för inspektionerna och övervakningen. Sådana uppgifter är köttbesiktningen, tillsynen över slakterier, slaktplatser, styckningsanläggningar, kyl- och fryslager samt äggpackerier, övervakningen av första ankomstplatser med iakttagande av kraven i fråga om djursjukdomar samt övervakningen av mjölkproduktionsenheter.

Lagen om medicinsk behandling av djur

Syftet med lagen om medicinsk behandling av djur (617/1997) är att förebygga och minska sådana olägenheter som den medi-

cinska behandlingen av djur åsamkar människor, djur och miljö. Lagen innehåller bestämmelser i fråga om djur om användning av läkemedel och andra ämnen som är avsedda för behandling av djur samt användning av redskap som är avsedda att användas vid medicinsk behandling av djur. Lagen tillämpas även på tillsynen över dessa ämnen och redskap. Tillsynsuppgiften hör till länsstyrelserna. I skötseln av övervakningsuppgifterna kan länsstyrelserna bistås av de veterinärer som de har förordnat till övervakningsuppdrag. Den högsta ledningen av tillsynen över att lagen följs ankommer på jord- och skogsbruksministeriet.

Lagen om veterinär gränskontroll

Syftet med lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) är att hindra djursjukdomars spridning via levande djur samt animaliska livsmedel och andra produkter samt vissa andra föremål som eventuellt sprider djursjukdomar vid import från länder utanför EG (tredje land). Lagens syfte är också att säkerställa den livsmedelshygieniska kvaliteten på animaliska livsmedel som importeras från tredje land och den hygieniska kvaliteten på foder av animaliskt ursprung som importeras från tredje land.

Djur och ovan nämnda varor som importeras från tredje land kontrolleras vid en särskild veterinär gränskontroll. Kontrollen utförs av de gränsveterinärer som är anställda vid jord- och skogsbruksministeriet eller som ministeriet har bemyndigat att utföra uppgiften.

Lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen

I lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen (1597/1992), nedan lagen om erkännande av examina, bestäms om den behörighet för en offentlig tjänst eller uppgift och den rätt att utöva ett yrke i Finland som följer av sådana examsbevis, utbildningsbevis och andra dokument som intygar formell behörighet som avses i EG:s direktiv om en generell ordning för erkännande av examina. Lagen tillämpas dock inte då det i någon annan lag eller förordning föreskrivs om den rätt att utöva ett yrke i Finland som följer av utbildning och

yrkespraktik som avses i EG:s bestämmelser om erkännande av examina.

I fråga om veterinärer innehåller lagen om utövning av veterinäryrket bestämmelser om erkännande av veterinärmedinska examina som kan jämföras med en veterinärmedicinska licentiatexamen. Detta hör samman med legitimationen av veterinärer. Således tillämpas lagen om erkännande av examina inte när det är fråga om en ansökan om legitimation som veterinär på grundval av en veterinärmedicinsk examen som har avlagts i någon annan EU- eller EES-stat och som motsvarar en veterinärmedicinska licentiatexamen som avlagts i Finland, utan ärendet avgörs enligt lagen om utövning av veterinäryrket.

Däremot tillämpas lagen om erkännande av examina när det är fråga om erkännande av en examen som har avlagts i en annan EU- eller EES-stat och som kan jämföras med en specialveterinärexamen eller en veterinärmedicinska doktorsexamen som avlagts i Finland. Om behörighetsvillkoret för en tjänst eller uppgift är specialläkarexamen eller veterinärmedicinska doktorsexamen, behandlas ansökan om erkännande av en motsvarande examen som har avlagts i en annan EU- eller EES-stat med stöd av lagen om erkännande av examina. De särskilda direktiver som gäller erkännande av veterinärmedicinska examina omfattar inte specialveterinär- eller doktorsexamina.

Lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför

Lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/1986) tillämpas på veterinärer då det är fråga om jämförande av examina som har avlagts i tredje land med motsvarande examina som avlagts i Finland och då behörighetsvillkoret för tjänsten är specialveterinärexamen eller veterinärmedicinska doktorsexamen. Ansökningarna om jämförande behandlas av utbildningsstyrelsen.

De ansökningar som gäller legitimation som veterinär på grundval av en veterinärmedicinsk examen som har avlagts i ett tredje land avgörs med stöd av lagen om utövning av veterinäryrket.

Lagstiftningen om arbets- och tjänsteförhållanden

I lagen om arbetsavtal (320/1970), stats-

tjänstemannalagen (750/1994) och lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet (484/1996) bestäms om arbetstagares och tjänstemäns samt deras arbetsgivares rättigheter och skyldigheter i ett arbets- eller tjänsteförhållande.

Skadeståndslagen

Skadeståndslagen (412/1974) innehåller bestämmelser om skadevållares skadeståndsansvar, arbetsgivares och offentliga samfunds skadeståndsansvar samt om eventuell fördelning av skadeståndsansvaret.

När det gäller arbetstagare är en arbetsgivare skyldig att ersätta en skada som en arbetstagare förorsakar genom fel eller försummelse i arbetet. Arbetsgivarens skadeståndsskyldighet gäller även när en skada genom fel eller försummelse som inte är myndighetsutövning förorsakats av arbetstagare inom staten, kommunen eller något annat offentligt samfund. En skada som en kommunalveterinär genom fel eller försummelse vid skötseln av ett djur åsamkar djurets ägare, t.ex., bedöms enligt denna bestämmelse.

Skadeståndslagen innehåller bestämmelser även om ett offentligt samfunds skadeståndsansvar när en skada har förorsakats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning.

Konsumentskyddslagen

Konsumentskyddslagen (38/1978) gäller utbud, försäljning och annan marknadsföring av konsumtionsnyttigheter från näringsidkare till konsumenter. Med konsumtionsnyttigheter avses i lagen sådana varor och tjänster samt andra nyttigheter och förmåner som bjuds ut till fysiska personer eller som fysiska personer i väsentlig omfattning skaffar för sitt privata hushåll. Med näringsidkare avses en fysisk person eller en privat eller offentlig juridisk person som i syfte att få inkomst eller annan ekonomisk nytta yrkesmässigt håller till salu, säljer eller i övrigt bjuder ut konsumtionsnyttigheter för anskaffning mot vederlag.

Konsumentklagonämnden kan i enskilda ärenden som avses i konsumentskyddslagen ge rekommendationer om hur sådana tvister mellan privata utövare av veterinäryrket och konsumenter som förs till nämnden för behandling skall avgöras.

Självstyrelselagen för Åland

Enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991) avgör landskapsstyrelsen om sådana finska, danska, isländska, norska eller svenska medborgare som är behöriga att vara verksamma inom veterinärväsendet i ett annat nordiskt land än Finland kan förklaras behöriga att vara verksamma i landskapet efter att ha godkänts i ett prov som landskapsstyrelsen ordnar om landskapslagstiftningen på området. Till övriga delar omfattas de bestämmelser som gäller behörigheten för utövare av veterinäryrket att vara verksamma i sin uppgift eller rättigheterna och skyldigheterna för utövare av veterinäryrket av rikslagstiftningen.

2.2. Europeiska gemenskapens regelverk

Två EG-direktiv och ett utlåtande av rådet gäller examina som motsvarar veterinärmedicine licentiatexamen och erkännande av sådana examina.

1. Rådets direktiv 78/1026/EEG om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för veterinärer inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster jämte ändringar, nedan veterinärdirektivet.

Veterinärdirektivet gäller rätten att utöva veterinäryrket. Direktivet tillämpas på både veterinärer som är anställda och veterinärer som är självständigt verksamma yrkesutövare. Direktivet syftar till att främja veterinärernas fria rörlighet mellan medlemsstaterna i EU.

Veterinärdirektivet förutsätter att varje medlemsstat skall erkänna sådana utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som har tilldelats medborgare i medlemsstaterna av övriga medlemsstater i enlighet med rådets direktiv 78/1027/EEG om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om verksamhet som veterinär så, att de inom en annan medlemsstats territorium medför samma rätt att utöva verksamhet som veterinär som de bevis som medlemsstaten själv utfärdar. De utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som avses ovan räknas upp i artiklarna 3 och 4 i direktivet.

I veterinärdirektivet ingår bestämmelser om användningen av examensbenämningen veterinär. En veterinär har rätt att använda den lagenliga examensbenämning som används i den medlemsstat som är hans eller hennes ursprungsland eller senaste hemvistland. Världlandet får kräva att titeln åtföljs av namnet på den institution eller examensnämnd som utfärdat den.

Veterinärdirektivet innehåller dessutom bestämmelser som syftar till att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster när det gäller verksamhet som veterinär. Enligt artikel 12 kan en sådan medborgare i en medlemsstat som har laglig rätt att självständigt utöva veterinäryrket i medlemsstaten, tillfälligt utöva yrket i en annan medlemsstat efter det att han eller hon har lämnat ett förhandsmeddelande till de behöriga myndigheterna i världlandet om tillhandahållande av tjänster.

Vid erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis får världlandet inte uppställa några ytterligare krav. Direktivet innehåller inga bestämmelser om språkrav eller krav på kännedom om medlemsstatens veterinära lagstiftning. Rådet har dock tagit ställning till frågan i sitt utlåtande 3 78 Y 1223(01) av den 23 december 1978 (EGT nr C 308, 23.12.1978).

Enligt utlåtandet kan medlemsstaterna som villkor för de uppgiftsområden som gäller förebyggande av djursjukdomar och kontroll av animaliska livsmedel ange att veterinärer som kommer från en annan medlemsstat inte får påbörja verksamhet på områdena, om de inte i en intervju har påvisat för den behöriga myndigheten att de har bekantat sig med världlandets lagstiftning gällande området i fråga. Enligt rådets egen tolkning innefattar detta också konstaterande av att den intervjuade har tillräckliga språkkunskaper. I Finland ankommer dessa uppgifter på kommunernas och statens tjänsteveterinärer. Behövliga språk- och andra behörighetskrav skall då bedömas i bestämmelserna om behörighetsvillkoren för de aktuella tjänsterna.

2. Rådets direktiv 78/1027/EEG om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om verksamhet som veterinär, nedan examensdirektivet.

Erkännandet av utbildnings-, examens- och behörighetsbevis som utfärdats i olika med-

lemsstater i EU förutsätter också att utbildningskraven harmoniseras. Genom examensdirektivet har minimikraven på veterinärbildningen förenhetligats i fråga om det huvudsakliga innehållet och minimilängden. Veterinärmedicine licentiatexamen i Finland uppfyller direktivets krav.

Av dem som önskar börja utöva veterinäryrket skall medlemsstaterna enligt direktivet kräva att de har ett sådant utbildnings-, examens- eller annat behörighetsbevis som garanterar att de under sin utbildning har förvärvat de kunskaper och färdigheter som förutsätts i direktivet.

Examensdirektivet gör det möjligt för medlemsstater i EU att inom sitt territorium bevilja den som har avlagt sin examen i en annan stat än en medlemsstat (s.k. tredje land) rätt att utöva veterinäryrket. Denna rätt att verka som veterinär som beviljats på basis av en examen i tredje land förpliktar dock inte andra medlemsstater att erkänna examen i fråga.

3. Kommissionens förslag till direktiv om komplettering av ordningen för erkännande av examina, KOM(97) 638 slutl.

I fråga om veterinärexamina gäller den viktigaste ändringen i direktivförslaget examina som avlagts i tredje land. Enligt förslaget skall en utbildning som en EU-medborgare erhållit utanför EU och som någon av medlemsstaterna har erkänt beaktas i de andra medlemsstaterna. Förslaget har överlåtit till riksdagen för behandling genom statsrådets skrivelse (U 14/1998 rd). Statsrådet anser att direktivförslaget bör preciseras. Finland understöder inte ett automatiskt erkännande av en examen som avlagts i tredje land, vilket enligt motiveringarna till direktivet inte heller är bestämmelsens syfte. Stora utskottet har uttryckt samma åsikt i sitt utlåtande av den 18 december 1998.

4. Rådets direktiv 89/48/EEG om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier, nedan det allmänna examensdirektivet, jämte ändringar.

Det allmänna examensdirektivet tillämpas på sådana medborgare i medlemsstaterna i EU som vill utöva ett reglerat yrke i en världmedlemsstat, i självständig verksamhet

eller som anställda. Direktivet tillämpas inte på yrken som omfattas av separata direktiv. Det allmänna examensdirektivet tillämpas således inte på examina som kan jämföras med veterinärmedicine licentiatexamen. För sådana examina gäller veterinärdirektivet. Det allmänna examensdirektivet gäller däremot specialveterinärexamina och veterinärmedicine doktorsexamina.

Det allmänna examensdirektivet förutsätter att medlemsstaterna skall erkänna examensbevis som utfärdats i en annan medlemsstat och som krävs för att utöva ett reglerat yrke. Om den utbildning som examensbeviset grundar sig på avviker från värdmedlemsstatens likartade utbildning, får värdmedlemsstaten föreskriva antingen en anpassningstid på högst tre år eller ett lämplighetsprov. Den sökande kan välja mellan dessa två.

5. Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, nedan datasekretessdirektivet.

Datasekretessdirektivet hänför sig till utvecklingen av den inre marknaden. Det syftar till att säkerställa individernas grundläggande fri- och rättigheter, särskilt rätten till privatliv vid automatisk databehandling av personuppgifter samt vid manuell personregisterföring. Ett ytterligare syfte är att garantera ett fritt flöde av personuppgifter mellan medlemsstaterna.

Datasekretessdirektivet definierar hurudana krav som skall ställas i den nationella lagstiftningen i syfte att genomföra skydd för individen. Det innehåller bestämmelser om de lagliga förutsättningarna för behandling av personuppgifter, den registrerades rätt att granska registeruppgifterna och att få tillgång till uppgifter som hänför sig till registreringen, internationell överföring av uppgifter och tillsyn.

2.3. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Veterinärdirektivet jämte utlåtanden och examensdirektivet ingår i EES-avtalet. Den ordning för ömsesidigt erkännande av examina och det tillhandahållande av veterinärtjänster som direktivet förutsätter gäller enligt artikel 30 i avtalet även Norge, Island

och Liechtenstein samt deras medborgare. De veterinärmedicinska examina och intyg som de skall godkänna räknas upp under punkt C 12 i bilaga VII till avtalet. Också det allmänna examensdirektivet ingår i EES-avtalet.

2.4. Samnordisk överenskommelse

För de nordiska länderna gäller överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer (FördrS 2/1994). Överenskommelsen gäller medborgare i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige och som tillhör någon av de yrkesgrupper som anges i överenskommelsen.

Den samnordiska överenskommelsen avviker från den ordning för erkännande av veterinärexamina som avses i veterinär- och examensdirektivet på så sätt att enligt överenskommelsen skall också en veterinärexamen som en medborgare i ett nordiskt land har avlagt i tredje land godkännas i de andra nordiska länderna, om veterinären med denna examen har fått legitimation i ett nordiskt land. Erkännande av examina enligt direktiven och EES-avtalet gäller inte examina som avlagts i tredje land.

2.5. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Sverige

Bestämmelser om beviljande av tillstånd att utöva veterinäryrket och om tillsynen finns i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket. Enligt lagen får endast de som legitimerats av jordbruksverket eller de som enligt internationella överenskommelser har rätt att utan legitimation utöva veterinäryrket beteckna sig veterinär eller arbeta som veterinär. Endast veterinärer får behandla sjukdomar som räknas upp i epizootilagen (1980:369) eller i lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur. Endast den som är behörig att utöva veterinäryrket får mot ersättning undersöka djurs hälsotillstånd eller behandla djur för sjukdom genom att vidta eller föreskriva åtgärder i förebyggande, botande eller lindrande syfte. Å andra sidan begränsar lagstiftningen om veterinärläkemedel behandlingen av djur till en uppgift för veterinärerna.

I djurskyddslagen (1988:534) förbjuds andra operativa ingrepp än sådana som utförs av en veterinär. Detsamma gäller annan behandling i syfte att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada hos ett djur, om behandlingen orsakar lidande som inte är obetydligt. Första hjälp är ett undantag från detta.

Lagstiftningen tillåter andra än veterinärer att vidta följande åtgärder: kastreringar med vissa åldersbegränsningar, blodprov, svanskupering av lamm, kallbrännmärkning av hästar utförd av deltagare i en utbildning som godkänts av jordbruksverket liksom installation av mikrochips och tatuering av hundar som är yngre än tio veckor, embryotransplantation och avhorning av kalvar samt seminering som utförs av utbildade och övervakade personer under handledning av en veterinär.

Danmark

I lagen om utövning av veterinäryrket (lov om veterinærvesenet samt om udøvelse av dyrlægegerning, 1990-06-28 nr 492) finns bestämmelser om beviljande av rätt att utöva veterinäryrket och om tillsyn över veterinärer. Bestämmelserna följer liknande principer som i Sverige.

Behandling av djur har angetts som en rättighet uteslutande för veterinärer, om det finns orsak att misstänka att djuren lider av en sjukdom som omfattas av anmälnings skyldigheten eller om det djur som skall behandlas tillhör någon annan och behandlingen kräver en veterinärmedicinsk ståndpunkt eller behandlingen sker med ett receptbelagt läkemedel. Som rättigheter för en veterinär uppräknas likaså livsmedels- och miljöhygien, som definieras närmare i lagen, samt andra åtgärder som kräver veterinärmedicinsk utbildning.

Följande åtgärder kan vidtas också av andra än veterinärer: seminering (endast utbildade personer som påvisat sin behörighet), klövvård (endast utbildade personer som påvisat sin behörighet), tatuering av hundar och katter (endast utbildade personer som påvisat sin behörighet) samt ultraljudsundersökningar av svin (jordbrukare). Djurskötare och mottagningsassistenter på kliniker får arbeta enligt anvisningar av den veterinär som övervakar dem. I lagstiftningen finns särskilda bestämmelser om utbildning och examina för dem som utför de ovan nämnda

uppgifterna.

Lagstiftningen har kompletterats med en djurskyddslag 1991. Utövningen av veterinäryrket regleras dessutom starkt av apotekslagen, eftersom nästan alla läkemedel är underkastade receptplikt. Vissa läkemedel får inte alls överlåtas av en veterinär. Seminverksamheten i fråga om nötkreatur, hästar och svin regleras av en särskild lagstiftning, där seminörernas utbildning och uppgifter anges noggrant. Som bäst bereds en lagstiftning om klövvård, vilken motsvarar den lagstiftning som reglerar seminverksamheten.

Norge

Bestämmelser om beviljande av rätt att utöva veterinäryrket och om tillsynen över veterinärer finns i lagen om veterinärer (lov om veterinærer). Bestämmelserna följer liknande principer som i Sverige och Danmark. Dessutom innehåller lagen om djurskydd (lov om dyrevern) och lagen om djursjukdomar (lov om tiltak mot dyresjukdommer) bestämmelser som hänför sig till utövningen av veterinäryrket.

Enligt lagarna får endast veterinärer behandla djur som lider av en smittsam sjukdom eller om det finns någon orsak att misstänka att behandlingen medför stor smärta för djuret, varvid antingen lokalanestesi eller allmän anestesi skall användas. Det finns två undantag från dessa allmänna bestämmelser, veterinärmedicine studerande som arbetar under en veterinärs överinseende och de som utan anestesi kastrerar renar och svin som är yngre än en månad.

När andra än veterinärer behandlar ett djur skall de före behandlingen försäkra sig om att djuret inte lider av en allvarlig kroppsskada eller sjukdom. När s.k. alternativmediciner används skall andra än veterinärer samarbeta med en veterinär. Seminörerna genomgår en utbildning, de legitimeras och därefter arbetar de under uppsikt av distriktsveterinärens byrå.

Den norska lagstiftningen om utövning av veterinäryrket revideras.

Frankrike

Code Rural innehåller också bestämmelser om rätten att utöva veterinäryrket samt om tillsynen.

De som utövar veterinäryrket registreras

och deras yrkesutövning övervakas. I lagstiftningen förbjuds följande åtgärder för andra än registrerade veterinärer: läkemedelsbehandling eller operativ behandling av djur, veterinärmedicinsk konsultation och diagnostisering, utskrivning av recept och diagnoser samt preventiv och terapeutisk medicinering.

Undantag från bestämmelsen är tillåtna för: hovslagare och klövvårdare inom sin bransch, veterinärmedicine studerande, personer som specialiserat sig på bipatologi, vissa arbetstagare vid jordbruksministeriet och, med vissa restriktioner, djurägare, när det är fråga om ett eget djur, samt diagnostiska laboratorier.

Det är också tillåtet för andra än veterinärer att kastrera andra djur än hästar och vissa sällskapsdjur samt att ge första hjälp vid olycksfall (inte när det är fråga om infektionssjukdomar). Andra än veterinärer kan också arbeta som seminörer, men de skall ha legitimerats av jordbruksministeriet.

Storbritannien

Utövningen av veterinäryrket regleras i lag (the Veterinary Surgeons Act, 1966). De som uppfyller de krav som anges i lagen kan registreras i veterinärregistret. Registrering krävs för att erhålla rätt att utöva yrket. I lagen finns också bestämmelser om tillsynen över registrerade veterinärer.

Kompletterande bestämmelser ingår i lagstiftningen om djurläkemedel och djurens välbefinnande. Huvudregeln är att endast registrerade veterinärer får utöva veterinärverksamhet. Undantag: 1) djurägare får i begränsad utsträckning behandla sina djur med läkemedel, 2) ägare till animalieproduktionsdjur får behandla sina djur med läkemedel och utföra små operativa ingrepp som inte når kroppskaviteterna, 3) veterinärmedicine studerande får utföra vissa ingrepp, som beroende på fallet företas antingen under ledning eller omedelbar uppsikt av en veterinär, 4) veterinärernas assistenter har liknande rättigheter som ägarna till animalieproduktionsdjur, men endast när det är fråga om sällskapsdjur och när assistenterna övervakas av den veterinär som är arbetsgivare, 5) läkare, tandläkare och fysioterapeuter får behandla djur på begäran av en veterinär, 6) läkare får avlägsna djurorgan för organtransplantation, 7) de som utför djurförsök enligt den lag som reglerar djurförsöksverk-

samheten (även andra än veterinärer) får vidta alla lagenliga åtgärder, 8) utbildade personer får utföra vissa ingrepp på fjäderfä, ta blodprov för vissa ändamål samt ge epiduralbedövning i samband med embryospolning och embryotransplantation samt 9) vid första hjälp för att rädda djur eller minska lidandet.

2.6. Bedömning av nuläget

Föråldrad lag

Lagen om utövning av veterinäryrket har ändrats flera gånger efter det att den trädde i kraft. Lagen bör dock numera i sin helhet betraktas som ålderdomlig. Trots revideringarna uppfyller den inte längre de krav som ställs på regleringen av utövningen av veterinäryrket eller på tillsynen över verksamheten. Exempelvis lagstiftningen om utövningen av läkar- och tandläkaryrket reviderades genom lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), som trädde i kraft den 1 juli 1994. Jämfört med lagen om utövning av veterinäryrket innehåller nämnda lag tydligare och mera systematiska bestämmelser om bl.a. tillsynen över verksamheten och ingripande på förhand i uppdagade missförhållanden.

Definition av yrkesutövningen

Ett centralt problem vid tillämpningen av lagen om utövning av veterinäryrket har varit att lagen inte definierar vad som avses med utövning av veterinäryrket. Bland dem som arbetar med djur finns i dag personer med olika utbildningar och erfarenheter, vilka också kan delta i behandlingen av djuren eller utföra olika ingrepp. Utvecklingen har medfört ett behov av att i syfte att garantera att veterinärtjänsterna är säkra och av hög kvalitet försöka definiera sådana behandlingar och ingrepp som endast legitimerade veterinärer är berättigade att utföra.

Tillsyn över yrkesutövningen

Tillsynen över utövningen av veterinäryrket ankommer på jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning. I den gällande lagen finns inte någon bestämmelse om den regionala tillsynen över verksamheten. Med stöd av veterinärvårdslagen och vissa andra författningar som gäller

området för veterinärverksamhet deltar dock länsstyrelserna till vissa delar i övervakningen av yrkesutövarna enligt vad som redogörs under 2.1. En effektiv tillsyn över dem som utövar veterinäryrket skulle förutsätta att också lagen om utövning av yrket innehåller bestämmelser om den regionala tillsynen över veterinärer.

I den gällande lagen anges inte några sådana viktiga tillsynsmetoder för tillsynsmyndigheten med vilka den vid behov redan på förhand skulle kunna utreda misstänkta brister i en yrkesutövares verksamhet. I lagen finns t.ex. inga bestämmelser som gör det möjligt att inspektera mottagningen hos den som utövar veterinäryrket eller att ålägga yrkesutövaren att för konstaterande av yrkesskickligheten genomgå förhör eller ge ett arbetsprov i sådana fall då det finns anledning att misstänka att han eller hon har bristande yrkesskicklighet. I lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården finns bestämmelser om bl.a. dessa tillsynsmetoder. I lagen om utövning av veterinäryrket föreskrivs inte heller om veterinärernas yrkesetiska skyldigheter eller om skyldigheten att fortbilda sig. Dylika bestämmelser kan anses ha åtminstone en styrande verkan när det gäller att förbättra kvaliteten på yrkesutövningen och utveckla verksamheten. I den gällande lagen saknas likaså en med tanke på tillsynen samt djurägarnas och veterinärernas rättssäkerhet viktig bestämmelse om förandet av journalhandlingar och detaljerade bestämmelser om att tillsynsmyndigheten skall föra ett register med sådana uppgifter om yrkesutövaren som behövs för tillsynen.

Enklare tillståndsförvaltning

En veterinärmedicine studerande kan med tillstånd av jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning temporärt verka som veterinär. Veterinär- och livsmedelsavdelningen har genom ett beslut angett de studieprestationer samt den praktik som personen i fråga skall ha fullgjort innan tillståndet beviljas. När villkoren uppfylls, beviljas alla sökande tillstånd. Tillståndet kan förnyas. Årligen behandlas ca 50–60 ansökningsärenden.

De förutsättningar som krävs för att en veterinärmedicine studerande temporärt skall få utöva veterinäryrket kan anges direkt i lagstiftningen. Tillståndsförfarandet kan där-

för i regel slopas. Behovet av tillståndsförfarande kvarstår endast när personen i fråga på grund av särskilda orsaker som inte beror på honom eller henne inte har kunnat slutföra sina studier inom normal tid. Temporärt tillstånd att utöva veterinäryrket beviljas för närvarande alla som uppfyller villkoren. Dessutom kan de studieprestationer som förutsatts för temporär rätt att utöva yrket kontrolleras också på ett annat sätt än med hjälp av tillståndsförfarandet.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Allmänt

Syftet med den föreslagna lagen är att förtydliga och modernisera bestämmelserna om utövning av veterinäryrket liksom bestämmelserna om tillsynen över verksamheten samt att effektivisera tillsynen över dem som utövar veterinäryrket. Eftersom den gällande lagen redan flera gånger har ändrats är det ändamålsenligt att stifta en helt ny lag. Lagens föräldrade finskspråkiga rubrik, "laki eläinlääkäritoimen harjoittamisesta", ändras samtidigt så att den lyder "laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta". Andringen motsvarar också bättre den terminologi som intagits i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Den svenskspråkiga rubriken ändras inte.

Utövning av veterinäryrket

Enligt förslaget skall det särskilda förfarandet med legitimation av veterinärer fortfarande kvarstå som en förutsättning för yrkesutövningen, eftersom det är fråga om ett yrke som kräver en särskild utbildning och som övervakas. Det föreslås att veterinärer alljämt skall legitimeras av jord- och skogsbruksministeriet. Utgångspunkten är att den föreslagna lagen skall gälla alla som legitimerats som veterinärer samt dem som har en annan rätt enligt den föreslagna lagen att utöva veterinäryrket, dvs. veterinärmedicine kandidater med temporär rätt att utöva veterinäryrket samt sådana veterinärer som inte har ansökt om legitimation men som med stöd av veterinärdirektivet temporärt arbetar i Finland och som har avlagt sin examen i en annan stat inom EU eller EES.

Det föreslås att endast den som har rätt att utöva veterinäryrket skall få besluta om ve-

terinärmedicinsk undersökning och diagnostik i fråga om djur samt om anknytande behandling och medicinering.

Det föreslås att de förutsättningar som krävs för att veterinärmedicine studerande temporärt skall få utöva veterinäryrket anges i lagstiftningen. På grund av detta slopas det nuvarande tillståndsförfarandet. Behovet av tillståndsförfarande kvarstår endast om personen i fråga på grund av särskilda orsaker som inte beror på honom eller henne själv inte har kunnat slutföra sina studier inom normal tid.

Yrkesutövarens rättigheter och skyldigheter

De föreslås att bestämmelserna om skyldigheterna för dem som utövar veterinäryrket kompletteras med vissa skyldigheter som har betydelse bl.a. för tillsynen över verksamheten eller som kan anses ha en styrande effekt när det gäller att förbättra kvaliteten på yrkesverksamheten eller utveckla verksamheten.

I den gällande lagen föreskrivs inte att den som utövar veterinäryrket är skyldig att föra ett patientregister eller ha andra journalhandlingar. Det föreslås att en bestämmelse om skyldigheten att föra journalhandlingar tas in i lagen. Bestämmelsen syftar till att förenhetliga gällande praxis i fråga om journalhandlingar. Bestämmelsen förbättrar djurgarnas rättssäkerhet och underlättar vid behov tillsynsmyndighetens arbete när det gäller att utreda en veterinärs åtgärder.

Det föreslås att den som utövar veterinäryrket skall vara skyldig att till vederbörande ministerium och länsstyrelsen lämna sådana uppgifter som har anknytning till utövningen av veterinäryrket. Den som utövar veterinäryrket skall dessutom vara skyldig att till de myndigheter och andra instanser som sköter uppgifter i anknytning till verkställandet av lagen om djursjukdomar lämna uppgifter om de sjukdomsfall han eller hon behandlat. De uppgifter som skall lämnas är sådana som är nödvändiga för att hindra spridningen av sjukdomar som enligt lagen om djursjukdomar skall bekämpas. På basis av anmälan kan myndigheterna vidta åtgärder för att förhindra att en djursjukdom sprids och för att utrota en sjukdom. Enligt förslaget är den som utövar veterinäryrket också skyldig att underrätta den myndighet som avses i djurskyddslagen, om han eller hon upptäcker att ett djur har behandlats på ett sätt som strider

mot djurskyddslagen.

I lagen föreslås en bestämmelse om veterinärers yrkesetiska skyldigheter. Bestämmelsen framhäver veterinärernas ansvar i sitt yrke. Det föreslås att det huvudsakliga målet för yrkesutövningen i fråga om dem som utövar veterinäryrket är att upprätthålla och främja djurens hälsa och välbefinnande, förebygga och bota sjukdomar bland djuren samt lindra deras lidande. Den som utövar veterinäryrket skall i sin yrkesutövning tillämpa allmänna godtagna och beprövade motiverade metoder i enlighet med sin utbildning, som han eller hon hela tiden skall försöka komplettera. Bestämmelsen gäller både sådana utövare av veterinäryrket som verkar på en veterinärpraktik och sådana som sköter uppgifter som hygieniker.

Den ständiga utvecklingen inom veterinärmedicinen medför att de kunskaper och metoder som tillägnats i grundutbildningen föråldras snabbt, och det föds ständigt ny information om sjukdomar hos djur och behandlingen av dem samt om livsmedelshygien och därtill hörande omständigheter. Det föreslås att de som utövar veterinäryrket skall vara skyldiga att upprätthålla och utveckla den yrkesskicklighet som utövningen av yrket förutsätter.

Tillsyn över yrkesutövningen

Enligt förslaget ankommer styrningen och övervakningen av dem som utövar veterinäryrket alltså på jord- och skogsbruksministeriet. Dessutom skall länsstyrelserna styra och övervaka de utövare av veterinäryrket som är verksamma i länet. I tillsynsuppgiften har länsstyrelserna rätt att vid behov tillhandahålla yrkesutövarna administrativ styrning. Disciplinära åtgärder gentemot yrkesutövarna och ingripande i rätten att utöva yrket skall däremot fortfarande vara en uppgift för jord- och skogsbruksministeriet. När ministeriet behandlar dessa ärenden skall det enligt förslaget alltså kunna anlita sakkunniga i sin tillsynsverksamhet. För att säkerställa en enhetlig behandling och rättssäkerheten är det fortfarande nödvändigt att ärenden som gäller disciplin och upphävande eller begränsning av rätten att utöva veterinäryrket koncentreras till ministeriet.

Det föreslås att lagen utöver de nuvarande tillsynsmetoderna skall innehålla också vissa nya metoder genom vilka tillsynsmyndigheten kan utreda misstänkta brister i yr-

kesutövningen. Med tanke på tillsynen över yrkesutövarna är det viktigt att tillsynsmyndigheten vid behov kan utreda misstänkta brister i yrkesutövarnas yrkesskicklighet. Misstankar om bristande yrkesskicklighet kan uppkomma t.ex. när tillsynsmyndigheten får kännedom om fall där yrkesutövaren upprepade gånger har misslyckats med behandlingen. Det föreslås att vederbörande ministerium skall kunna ålägga yrkesutövaren att för konstaterande av yrkesskickligheten eller annan kompetens genomgå förhör eller ge ett arbetsprov. För tillsynen över yrkesutövarna är det också nödvändigt att tillsynsmyndigheten vid behov kan granska yrkesutövarnas mottagningsverksamhet. Det föreslås att vederbörande ministerium eller länsstyrelsen vid behov kan bestämma att mottagnings-, undersöknings- och vårdlokaliteterna samt journalhandlingarna hos en utövare av veterinäryrket skall granskas. Sakkunniga kan anlitas vid granskningen.

Tillsynsmyndigheten bör ha nödvändiga uppgifter om dem som har rätt att utöva veterinäryrket. Det föreslås att vederbörande ministerium skall föra ett veterinärregister över dem som utövar veterinäryrket. I veterinärregistret införs sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över yrkesutövningen.

4. Propositionens verkningar

Slopadet av tillståndsförfarandet i fråga om veterinärmedicin studerandes rätt att temporärt utöva yrket minskar i någon mån uppgifterna för jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning. De tjänstemän som deltagit i tillståndsförvaltningen frigörs till denna del för andra uppgifter. Uppgiftsminskningen är dock så pass liten att den inte har någon organisatorisk betydelse.

Enligt förslaget skall länsstyrelsen styra och övervaka de utövare av veterinäryrket som är verksamma inom dess område. Med stöd av flera veterinära författningar deltar länsstyrelserna redan nu i styrningen och övervakningen av yrkesutövarna så som redogjorts under 2.1. Tillsynen enligt den föreslagna lagen kan skötas med länsstyrelsernas nuvarande personal.

Det föreslås att de som utövar veterinäryrket skall föra och förvara journalhandlingar över de undersökta och behandlade djuren på det sätt som vederbörande ministerium

närmare bestämmer. De flesta veterinärer som driver en praktik för redan nu något slags patientregister. Journalhandlingarna kan föras antingen manuellt eller genom användning av automatisk databehandling eller någon annan lämplig teknik. Den föreslagna skyldigheten att föra journalhandlingar ökar uppgifterna för sådana veterinärer som inte tidigare har fört något patientregister. Bestämmelsen förpliktar dock inte dem som utövar veterinäryrket att göra nya materialanskaffningar eller andra anskaffningar.

Erkännandet av specialveterinärexamina som avlagts i utlandet ökar i någon mån uppgifterna för jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning, men detta har ingen organisatorisk betydelse.

Den föreslagna lagen ökar inte statens utgifter. De anslag som behövs för arvoden till sakkunniga som hörs i fråga om säkerhetsåtgärder och disciplinära åtgärder ingår redan nu i statsbudgeten.

5. Beredningen av ärendet

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 18 juni 1997 en arbetsgrupp med uppgift att bereda ett förslag till en ny lag om utövning av veterinäryrket. För lagförslaget skulle arbetsgruppen bedöma vilken verksamhet utövningen av veterinäryrket omfattar, vilka grunderna är för legitimation eller annat godkännande av veterinärer samt ett hurudant system som behövs för tillsynen över utövningen av veterinäryrket.

Arbetsgruppen konstaterade i sitt delbetänkande att den nuvarande lagen om utövning av veterinäryrket inte anger närmare vad som avses med utövning av veterinäryrket. Enligt arbetsgruppen har detta varit en av lagens största brister och ofta medfört olika gränsdragningsproblem och tolkningsfrågor. Arbetsgruppen ansåg att utövning av veterinäryrket kan definieras på basis av följande: veterinärmedicinsk undersökning, diagnostisering av sjukdomar hos djur, behandling och medicinering i anslutning till undersökningen samt att veterinärmedicinsk kirurgi i regel förutsätter sådana kunskaper och färdigheter som endast den som fått veterinärmedicinsk utbildning besitter.

Arbetsgruppen föreslog i sitt delbe-

tänkande att tillsynen över legitimationen och veterinärernas yrkesutövning även i fortsättningen skall ankomma på jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning. Arbetsgruppen ansåg vidare att det i lagen bör tas in en bestämmelse om länsstyrelserna som regionala tillsynsmyndigheter. Arbetsgruppen föreslog preciseringar av bl.a. förutsättningarna för legitimation som veterinär, användningen av beteckningen veterinär samt förfarandet vid temporärt tillstånd för veterinärmedicin studerande att utöva yrket. Arbetsgruppen ansåg att lagen bör innehålla bestämmelser om journalhållingar, veterinärernas yrkesetiska skyldigheter och fortbildningsskyldighet. Arbetsgruppen föreslog dessutom att vissa övervakningsmetoder för tillsynen över yrkesutövarna fogas till lagen.

Under vårvintern 1998 begärdes utlåtande om delbetänkandet av de viktigaste mål- och intressegrupperna. Därefter ordnades två diskussionsmöten. Som sakkunnig hördes dessutom en företrädare för Rättsskyddscentralen för hälsovården. På basis av responsen på mellanrapporten samt utlåtandena och diskussionsmötet fortsatte arbetsgruppen att bereda lagförslaget under sommaren och hösten 1998.

5.2. Utlåtanden om arbetsgruppens delbetänkande

Under beredningen av förslaget begärdes utlåtande om delbetänkandet av följande instanser: undervisningsministeriet, jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning samt jordbruksavdelning, länsveterinärerna, Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, Helsingfors universitet/veterinärmedicinska fakulteten, Agronomförbundet, Eläinsuojeluliitto Animalia -Djurskyddsförbundet Animalia, Eläinhomeopaatit, Eläinten Luontaishoitajat ry, Klinikkaeläinhoitajat ry, Koulutetut Osteopaatit - D.O, R.O Liitto ry, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Landsbygdscentralernas förbund, Neuvonta- ja Palvelualojen Toimihenkilöliitto NPTL ry (seminologer), Andelslaget Husdjursavelscentralen FABA, Nordisk Homeopatförening rf, Suomen Fysioterapeuttiliitto - Finlands Fysioterapeutförbund SF-SS ry, Finlands Veterinärförbund, Suomen Eläinlääkäreiden Homeopatiayhdistys, Suomen Eläinsuojeluyhdistys - Finlands Djurskyddsförening ry, Finlands

Hippos rf, Finlands Homeopater rf, Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry, Suomen Kiropraktikkoliitto SKL - Finnish Chiropractic union ry, Förbundet för ekologisk odling rf, Suomen Ortopediset Osteopaatit ry, Suomen sorkkahoitajien yhdistys ry, Suomen Rotukissayhdistysten Keskusliitto ry, Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf och Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund.

Remissinstanserna förhöll sig positivt till att lagstiftningen om utövningen av veterinäryrket ses över och moderniseras. I några utlåtanden framfördes vissa anmärkningar om detaljerna i förslaget.

Finlands Veterinärförbund rf föreslog i sitt utlåtande att det inrättas ett självständigt tillsynsorgan av sakkunniga vid jord- och skogsbruksministeriet med uppgift att behandla inlämnade klagomål om veterinärer och ge utlåtanden i ärenden som gäller t.ex. eventuella fel i veterinärservicen och ekonomiska yrkanden som föranleds av felen.

Inom hälso- och sjukvården av människor ankommer tillsynen över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen på Rättsskyddscentralen för hälsovården. Vid rättsskyddscentralen finns nämnden för tillsyn över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen. Nämnden behandlar ärenden som gäller begränsning och förverkande av den yrkesutbildade hälsovårdspersonalens rätt att utöva hälsovårdsyrket, återfående av denna rätt samt disciplinära ärenden. Nämnden behandlar endast sådana ärenden där den som berett ärendet, efter att eventuellt ha hört sakkunniga, anser att de åtgärder som avses ovan bör vidtas. Ärenden som inte föranleder sådana disciplinära åtgärder och säkerhetsåtgärder som avses ovan tas inte upp för behandling i nämnden. Sådana ärenden är t.ex. ärenden som i vilket fall som helst medför administrativ styrning (t.ex. påminnelse för framtiden). Rättsskyddscentralen för hälsovården eller tillsynsnämnden ger inte några utlåtanden om patientskador eller ersättningsfrågor i samband med dem.

För behandling vid jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning inkommer årligen bara ca 20 klagomål om utövningen av veterinäryrket. Majoriteten av klagomålen föranleder inga ytterligare åtgärder, en liten del leder till administrativ styrning och endast en bråkdel kan ge upphov till disciplinära åtgärder eller säkerhetsåtgärder. De sistnämnda har under de fem

senaste åren varit någorlunda klara fall (utfärdande av veterinära intyg med felaktigt innehåll, anskaffning av alkohol och narkotika för andra än veterinära ändamål och felaktigt förfarande vid överlåtelse av läkemedel i strid med en anmärkning som avdelningen gett redan tidigare). Under de fem senaste åren skulle, enligt samma förfarande som vid Rättsskyddscentralen för hälsovården, endast fyra ärenden ha överförts till ett eventuellt tillsynsorgan av sakkunniga. De veterinärer som blivit föremål för de disciplinära åtgärderna och säkerhetsåtgärderna har inte ansett det befogat att söka ändring i avgörandena hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär. Lagen om utövning av veterinäryrket ändrades i september 1996 bl.a. därför att man ville stärka ministeriets sakkunnighet i ärenden som gäller tillsynen över veterinärer. Genom lagändringen blev det möjligt att kalla sakkunniga för att bistå ministeriet vid behandlingen av de ärenden som avses ovan.

Ärenden som gäller tillsynen över veterinärer och eventuella utlåtandeärenden kan inte skötas av samma organ av sakkunniga. Detta beror på att ett ärende som eventuellt redan har behandlats som ett utlåtandeärende kan inkomma till organet för behandling också som ett klagomål gällande veterinären. Klagomålet kan inte längre behandlas som sig bör på grund av det ställningstagande som redan framförts i utlåtandet.

Arbetsgruppen ansåg att det ändamålsenligaste sättet att behandla ärenden som gäller tillsynen över utövningen av veterinäryrket är att, liksom nu, höra sakkunniga. Inrättandet av ett särskilt tillsynsorgan skulle också föranleda tillägsbehov i fråga om personalresurser och ekonomiska resurser. Det nuvarande arrangemanget hindrar dock inte att ministeriets sakkunniga enligt behov samlas för att också gemensamt behandla tillsynsärenden.

Vid ersättning av olycksfall som inträffat vid behandling av djur tillämpas skadeståndslagen. Uppkomsten av skadeståndsskyldighet förutsätter uppsåtlighet eller vållande. Arbetsgivaren är i första hand skyldig att ersätta en skada som arbetstagaren vållar genom fel eller försummelse. Skadeståndsärenden behandlas i sista hand i domstol. Arbetsgruppen ansåg att ingenting hindrar att Finlands Veterinärförbund och andra instanser som eventuellt är intresserade tillsammans tillsätter en särskild nämnd av sakkun-

niga för att behandla skadestandsfrågor, om de anser att nämnden behövs. Behandlingen av skadestandsfrågor mellan dem som utövar veterinäryrket och deras kunder hör inte till ministeriets uppgifter.

Vid den fortsatta beredningen av förslaget har arbetsgruppen i mån av möjlighet beaktat anmärkningarna om delbetänkandet. Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande till jord- och skogsbruksministeriet den 20 oktober 1998.

5.3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet på basis av arbetsgruppens förslag. Utlåtande om arbetsgruppens förslag har begärts av samma instanser som i fråga om arbetsgruppens delbetänkande, samt av justitieministeriet och Finlands Kommunförbund. Vid beredningen av propositionen har de ändringar beträffande detaljerna i förslaget som framförts i utlåtandena beaktats i mån av möjlighet.

Finlands Veterinärförbund rf har i sitt utlåtande ytterligare ansett att ett separat, självständigt organ av sakkunniga bör inrättas för att behandla ärenden som hänför sig till tillsynen över dem som utövar veterinäryrket. Förbundet har i sitt utlåtande dessutom framfört det förslag som det tidigare givit tillsammans med Finlands Kommunförbund om inrättande av en skadevärderingsnämnd i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet. Nämnden skall ha till uppgift att ge utlåtanden i ärenden som gäller t.ex. eventuella fel i samband med veterinärservicen och ekonomiska yrkanden till följd av felen.

Finlands Kommunförbund har i sitt utlåtande ansett det nödvändigt att det organ som avses ovan inrättas vid jord- och skogsbruksministeriet för att avge utlåtanden i skadeståndsärenden. Kommunförbundet anser att på basis av utlåtandena kan en uppgörelse i många fall nås i skadestandsfrågor, och därmed kan dyra rättegångar undvikas.

Propositionen baserar sig på förslaget av den arbetsgrupp som berett ärendet. Under 5.2 har redogjorts för de juridiska och ekonomiska frågor samt personalfrågor och frågor kring ändamålsenliga förvaltningsarrangemang som hänför sig till ordnandet av behandlingen av ärenden gällande tillsynen över veterinärer och utlåtandeärenden i samband med skadestandsfrågor.

Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK har i sitt utlåtande ansett att skyldigheten att ge hjälp också när hjälpen är nödvändig för att undvika en betydande ekonomisk skada bör bevaras i den föreslagna 14 §, där det bestäms om s.k. skyndsam hjälp.

I våra dagar kan det inte anses tillbörligt att skyndsam hjälp till djur binds vid eventuella ekonomiska förluster för djurägaren, utan djursskyddsskäl bör stå som utgångspunkt för skyndsam hjälp, dvs. lindrande av djurets lidande. Det är inte tillbörligt att den skyldighet att ge hjälp som utövarna av veterinäryrket har binds till deras uppskattning av de eventuella ekonomiska skador som åsamkas djurägarna. En uppskattning förutsätter att veterinären bl.a. vet vilket ekonomiskt värde djuret har och dess förhållande till djurägarens ekonomiska situation i övrigt. En sådan bedömning kan inte höra till uppgifterna för den som ger hjälpen.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Samband med andra propositioner

Vid justitieministeriet bereds en revidering av bestämmelserna om brott som äventyrar hälsa och säkerhet. Revideringen ansluter sig

till totalreformen av strafflagen. Avsikten är att de straffbestämmelser som innehåller hot om fängelse skall samlas i strafflagen. I den föreslagna lagen finns en straffbestämmelse som gäller utövning av veterinäryrket och som innehåller hot fängelsestraff. Den föreslagna 30 § bör strykas, om den föreslagna lagen och ändringen av strafflagen behandlas samtidigt i riksdagen och om ändringen av strafflagen också innehåller en bestämmelse som gäller olovlig utövning av veterinäryrket.

Veterinärvårdslagen innehåller hänvisningar till den gällande lagen om utövning av veterinäryrket. Hänvisningarna bör ersättas med hänvisningar till den föreslagna lagen. En proposition med förslag till dessa ändringar av veterinärvårdslagen avläts särskilt.

6.2. Samband med internationella fördrag och förpliktelser

I enlighet med vad som anförts under 2.2, 2.3 och 2.4 ansluter sig propositionen till genomförandet av EG-direktiven om erkännande av veterinärexamina och motsvarande bestämmelser i EES-avtalet samt bestämmelserna i överenskommelsen mellan de nordiska länderna om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte och tillämpningsområde.* Syftet med den föreslagna lagen är att säkerställa att de som utövar veterinäryrket har den utbildning som behövs för detta och besitter de andra färdigheter som yrkesutövningen förutsätter. På detta sätt försöker man garantera att veterinärtjänsterna är så högklassiga som möjligt. Syftet med den föreslagna lagen är även att ordna tillsynen över den verksamhet som utövarna av veterinäryrket bedriver. Den föreslagna lagen gäller i princip alla legitimerade veterinärer samt dem som enligt den föreslagna lagen annars har rätt att utöva veterinäryrket, dvs. veterinärmedicine kandidater med rätt att temporärt utöva veterinäryrket samt sådana veterinärer som har avlagt sin examen i någon annan EU- eller EES-stat och som med stöd av veterinärdirektivet är tillfälligt verksam i Finland utan att ha sökt legitimation.

Vad tillsynsåtgärderna beträffar sköts tillsynen över veterinärer som är anställda hos någon annan också av arbetsgivaren enligt de tjänste- och arbetsrättsliga bestämmelserna. På veterinärer anställda i tjänsteförhållande tillämpas statstjänstemannalagen, kommunallagen (365/1995) och lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet, och på veterinärer anställda i arbetsavtalsförhållande tillämpas lagen om arbetsavtal. En hänvisningsbestämmelse om detta ingår i 1 mom. 2 punkten.

Gränsen mellan tillsynsåtgärderna enligt den föreslagna lagen och de tjänste- och arbetsrättsliga tillsynsåtgärderna består i att det enligt den föreslagna lagen utövas tillsyn över kvaliteten på den verksamhet som utövarna av veterinäryrket bedriver och den anknytande förmågan att vara verksam i veterinäryrket. I de föreslagna säkerhets- och disciplinåtgärderna ingår att bedöma om en veterinärs felaktiga förfarande är av sådan art att hans eller hennes rätt att verka som veterinär eller att ordinera eller köpa läkemedel bör begränsas eller fråntas. Vidare skall det med stöd av den föreslagna lagen bedömas om en veterinär klarar av att sköta

sin uppgift som veterinär. Det är då fråga om en behörighetsbedömning som baserar sig på den veterinärmedicinska utbildningen, och de uppgifter som kommer i fråga är sådana för vars skötsel krävs den behörighet som veterinär som anges i lagstiftningen. För dessa uppgifter redogörs i punkt 2.1.

Således tillämpas den föreslagna lagens bestämmelser om säkerhets- och disciplinåtgärder när det skall bedömas om en veterinär vid givandet av veterinärhjälp har handlat rätt ur veterinärmedicinsk synpunkt. Också felaktigheter som framkommit vid skötseln av uppgifter enligt lagen om djursjukdomar och djurskyddslagen bedöms med stöd av den föreslagna lagen.

Felaktigheter som skett vid övervakning och inspektioner som enligt lagstiftningen ankommer på en veterinär skall bedömas enligt den föreslagna lagen t.ex. om en besiktningsveterinär eller en veterinär som sköter hygienkeruppgifter vid köttbesiktningen eller hygienkontrollen begår grova fel som beror på bristande veterinärmedicinsk yrkesskicklighet. Detsamma gäller också olika undersökningar som en veterinär ansvarar för. Rent vetenskaplig forskning eller förvaltnings- och undervisningsuppgifter ingår inte i lagens tillämpningsområde. Tillsynsåtgärder enligt den föreslagna lagen påverkar naturligtvis inte ändringsökande enligt annan lagstiftning. Om en tjänsteveterinär fattar ett myndighetsbeslut på felaktiga grunder, skall den som saken gäller söka ändring i detta beslut enligt det förfarande för sökande av ändring som anges i speciallagarna.

Säkerhets- och disciplinåtgärderna enligt den föreslagna lagen skall tillämpas när veterinärens försummelse av sina uppgifter eller övriga klandervärda förfarande skall bedömas utifrån den veterinärmedicinska behörigheten och det gäller frågor i anknytning till ordinerings- eller överlåtelse av läkemedel eller rätten att köpa sådana från parti-affärer. Arbetsgivaren skall främst ingripa t.ex. om en veterinär dröjer med att utföra sina uppgifter eller utan grund låter bli att sköta ett sjukdoms- eller djurskyddsfall, uppför sig på olämpligt sätt vid sin tjänsteutövning, kontinuerligt försummar skötseln av

sina uppgifter eller förfar på ett felaktigt sätt och felen i fråga inte har anknytning till veterinärens veterinärmedicinska behörighet. De åtgärder som arbetsgivaren då har till sitt förfogande är den normala styrning med anmärkningar och varningar som ingår i arbetsledningen samt i sista hand uppsägning eller hävande av tjänste- eller arbetsförhållandet.

Med stöd av vad som anförts ovan är det arbetsgivaren som skall behandla felaktigheter som veterinärer med t.ex. förvaltnings-, forsknings-, undervisnings- och sakkunniguppgifter gör sig skyldiga till vid skötseln av dessa uppgifter. Detsamma gäller till största delen veterinärer som sköter hygienikeruppgifter samt besiktnings- och gränsveterinärer.

2 §. *Rätt att utöva veterinäryrket.* I 1 mom. definieras vem som har rätt att utöva veterinäryrket. Denna rätt har den som är legitimerad veterinär enligt den föreslagna lagen eller som i övrigt med stöd av den föreslagna lagen har rätt att verka som veterinär.

En förutsättning för rätten att utöva veterinäryrket är att personen i fråga har fått sin legitimation som veterinär enligt den föreslagna 3, 4 eller 5 §. En veterinärmedicine studerande som studerar i Finland kan på de villkor som anges i den föreslagna 7 § temporärt utöva veterinäryrket. Av särskilt grundad anledning kan motsvarande rätt beviljas också en veterinärstuderande som studerar i en annan EU- eller EES-stat.

Dessutom får sådana medborgare i stater inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som har avlagt veterinärexamen i någon av de ovan nämnda staterna enligt den föreslagna 8 § temporärt utöva veterinäryrket. Motsvarande bestämmelser ingår i den gällande lagen om utövning av veterinäryrket.

I den gällande lagen om utövning av veterinäryrket ingår dessutom en bestämmelse om att den som utomlands har avlagt veterinärmedicine licentiatexamen eller motsvarande examen kan ges rätt att tillfälligt sköta en tjänst eller befattning eller uppgifter som veterinär. Detta temporära tillståndsförfarande behövs inte längre. På grund av veterinärdirektivet och EES-avtalet är det redan enligt den nuvarande lagen om utövning av veterinäryrket och också enligt den föreslagna lagen möjligt för sådana medborgare i EU- eller EES-stater som har avlagt veteri-

närmedicinsk examen enligt direktivet möjligt att tillfälligt verka som veterinär. Examinensfordringarna anges i examensdirektivet.

I fråga om veterinärmedicinska examina som avlagts i tredje länder, dvs. i andra än EU- eller EES-stater, är det nödvändigt att utreda till vilka delar examen eventuellt avviker från den veterinärmedicine licentiatexamen som avläggs i Finland. Om skillnader förekommer skall personen i fråga skaffa sig de kunskaper och färdigheter som saknas, så att hans eller hennes behörighet kan bedömas motsvara den behörighet som krävs av en veterinär som legitimeras med stöd av en examen som avlagts i Finland eller i någon annan EU- eller EES-stat. Efter detta kan personen i fråga få sin legitimation, varvid något temporärt tillstånd inte behövs.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att endast den som enligt den föreslagna lagen har rätt att utöva veterinäryrket får besluta om veterinärmedicinsk undersökning och diagnostik i fråga om djur samt om anknytande behandling och medicinering. Dessa uppgifter kräver sådana kunskaper och färdigheter som bara personer med veterinärmedicinsk utbildning besitter.

Bestämmelsen hindrar inte en djurägare från att vårda sitt djur, eftersom det då inte handlar om den utövning av veterinäryrket som avses i den föreslagna lagen. De åtgärder som ägaren eller innehavaren av ett djur får vidta vid vården av sitt djur regleras i djurskyddslagen, seminlagstiftningen och läkemedelslagstiftningen.

Enligt 3 § djurskyddslagen skall djur behandlas väl och får inte åsamkas onödigt lidande. Enligt 11 § djurskyddsförordningen skall ett djur som insjuknar eller skadas omedelbart ges eller skaffas behörig vård. I 7 § djurskyddslagen sägs att operationer och andra därmed jämförbara åtgärder som åsamkar smärta får utföras på djur endast om de behövs på grund av djurets sjukdom eller av någon därmed jämförbar orsak. Åtgärden får utföras endast av en veterinär. Om den smärta som åtgärden vållar är lindrig och kortvarig eller om åtgärden inte tål uppskov, får den dock utföras även av någon annan än en veterinär.

I 23 § djurskyddsförordningen räknas vissa åtgärder upp som inte utförs på grund av djurets sjukdom eller av någon annan jämförbar orsak, utan för att de behövs med tanke på identifieringen av djuren, andra djurs välbefinnande, hygienaspekter, männi-

skots säkerhet eller djurens användningssyfte. Åtgärderna får utföras antingen av enbart en veterinär eller av en kompetent person ensam eller under överinseende av en veterinär.

Om seminering och embryoöverföring bestäms med stöd av lagen om husdjursavel (794/1993) och hästhusållningslagen (796/1993) i jord- och skogsbruksministeriets beslut av den 20 november 1996 om förutsättningar för utövande av artificiell reproduktion av djur (139/1996). Beslutet gäller artificiell reproduktion av nötkreatur, svin, får, getter, hästar och rävar, och det innehåller de krav som ställs på sådan verksamhet.

När det gäller praxis för djurskötsel finns det vissa uppgiftsområden som inte direkt regleras genom de ovan nämnda bestämmelserna. Vid bedömningen av åtgärder som utförs på djur skall dock alltid 7 § djurskyddslagen beaktas. Enligt den får operationer och därmed jämförbara åtgärder som åsamkar smärta i regel utföras på djur endast av en veterinär.

Nedan tas i fråga om vissa uppgiftsområden ställning till om en viss åtgärd kräver veterinärmedicinsk utbildning.

Seminering av hundar. Den seminteknik som används på hundar (intrauterin teknik) påminner om den som används på rävar men är något svårare. Med tanke på hur svår tekniken är och hur svårt det är att fastställa tidpunkten för semineringen, kräver semineringen av hundar veterinärutbildning.

Tandvård. För en trygg sedation och narkos fordras sådana kunskaper och färdigheter som endast en person med veterinärmedicinsk utbildning besitter. Därför bör sådan tandvård på djur som inte kan göras utan att djuret lugnas eller sövs ner ske under omedelbart överinseende av någon med veterinärutbildning.

Ultraljudsundersökningar. Ultraljudsundersökningar som görs genom bukväggen på små djur är i sig riskfria åtgärder. Tolkningen av ultraljudsbilden förutsätter dock en grundlig utbildning och allmänna diagnostiska färdigheter, som vanligen endast personer med veterinärmedicinsk utbildning besitter. Ultraljudsundersökningar som görs rektalt (via ändtarmen) på stora djur medför djurskyddsrisiker, och därför krävs veterinärutbildning för åtgärden.

Fysioterapi. Fysioterapi är som delområde inom medicinen en allmänt godtagan värdform vars effekter det finns vetenskapli-

ga bevis för. För fysioterapeuter ordnas övervakad utbildning. Fysioterapi kräver i regel en diagnos. Denna diagnos kan med beaktande av djurskyddsaspekter och diagnostiska svårigheter ställas endast av någon med veterinärutbildning. Fysioterapi som bygger på en diagnos kan i och för sig ges också av någon annan utbildad person.

Akupunktur. En väsentlig del av akupunkturterapi består av diagnostisering och av en exakt kännedom om djurets anatomi. Responsen på akupunkturterapi beror på hur patienterna väljs ut på basis av diagnosen. Å andra sidan är akupunktur en åtgärd som kan orsaka djuret smärta. Kunskaperna i anatomi och djurskyddsaspekterna förutsätter att akupunktur ges av någon med veterinärutbildning.

Blodprov. Som teknisk åtgärd är blodprovet ur djurskyddssynpunkt inte en helt riskfri åtgärd, och för provtagningen krävs kunskap om tekniken och instrumenten. På basis av det kan blodprov tas endast av den som har lämplig utbildning för detta. Tas blodprovet som ett led i en klinisk undersökning bör det tas under överinseende av någon med veterinärutbildning, eftersom provtagningen kan inverka på undersökningsresultaten och således också på diagnosen.

Klövvård för nötkreatur och skoning av hästar. De som vårdar klövarna på nötkreatur och som skor hästar förutsätts ha kunskaper i anatomi, behärska tekniken och kunna handskas med djur. Därför kan nötkreaturens klövar vårdas och hästar skos endast av personer med tillräcklig utbildning för eller erfarenhet av dessa uppgifter.

Homeopati. Homeopatin är en s.k. alternativ vårdform där homeopatiska preparat används. Om den homeopatiska behandlingen av ett djur utgör behandling av sjukdom, varvid diagnostik ingår, bör diagnostiken med beaktande av djurskyddsaspekter göras av någon med veterinärutbildning.

Det som ovan har sagts om veterinärer och personer med veterinärutbildning gäller givetvis också studerande med rätt att temporärt utöva veterinäryrket.

Den föreslagna bestämmelsen gäller inte heller försöksdjursverksamhet, eftersom behörigheten för dem som utför djurexperiment och sköter försöksdjur bestäms separat i förordningen om försöksdjursverksamhet (1076/1985). Enligt djurskyddslagen utfärdas bestämmelser om dessa behörighetskrav genom förordning.

I 3 mom. ingår en bestämmelse som patientsäkerheten förutsätter, nämligen att de som utövar veterinäryrket inte får vidta åtgärder för vilka deras utbildning eller erfarenhet måste anses otillräcklig eller deras verksamhetsmöjligheter begränsade.

2 kap. Legitimation som veterinär och temporär utövning av veterinäryrket

3 §. *Legitimation som veterinär med stöd av examen som avlagts i Finland.* Enligt den gällande lagen om utövning av veterinäryrket är villkoret för legitimation som veterinär att personen i fråga har avlagt veterinärmedicine licentiatexamen vid Helsingfors universitet och avgett en veterinärförsäkran. Kravet på veterinärmedicine licentiatexamen som villkor för legitimation bör alltså kvarstå. I examensdirektivet anges vilka examensfordringar medlemsstaterna skall ha i fråga om dem som har för avsikt att börja utöva veterinäryrket. I Finland är det endast veterinärmedicine licentiatexamen som täcker dessa fordringar. I den lag som reglerar yrkesutövningen behövs ändå inga bestämmelser om vid vilken läroanstalt examen har avlagts.

Också den skriftliga och muntliga veterinärförsäkran föreslås alltså kvarstå som ett villkor för legitimation. Genom försäkran understryks det ansvar veterinären har vid sin yrkesutövning. I den gällande lagen om utövning av veterinäryrket bestäms också om formuläret för försäkran. Formuläret för veterinärförsäkran föreslås bli fastställt genom ministeriebeslut. Detta är en lämplig författningsnivå för bestämmelser av detta slag.

Legitimation skall alltså sökas. Legitimationen beviljas av vederbörande ministerium, som enligt reglementet för statsrådet är jord- och skogsbruksministeriet. Enligt den gällande lagen om utövning av veterinäryrket är det jord- och skogsbruksministeriet som ger veterinärerna deras legitimation och också övervakar deras yrkesutövning. Jord- och skogsbruksministeriet föreslås behålla denna uppgift också i fortsättningen, eftersom det inte finns någon annan myndighet inom statsförvaltningen som uppgiften kunde överföras på utan en ökning av personalresurserna.

4 §. *På internationella förpliktelser baserad legitimation som veterinär.* Veterinärdirekti-

vet förutsätter att medlemsstaterna erkänner de av en annan medlemsstat beviljade utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för veterinärer som närmare definieras i direktivet, på så sätt att dessa dokument på medlemsstatens område ger samma rätt att utöva veterinäryrket som de behörighetsbevis medlemsstaten själv utfärdar. En ytterligare förutsättning för skyldigheten att ömsesidigt erkänna examina är att personen i fråga är medborgare i en EU- eller EES-stat.

Det ömsesidiga erkännande av examina som veterinärdirektivet förutsätter gäller hittills inte examina som har avlagts i ett tredje land, även om någon medlemsstat utifrån en sådan examen hade gett personen i fråga rätt att utöva veterinäryrket. Däremot gäller överenskommelsen mellan de nordiska länderna om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer också sådana veterinärmedicinska examina som en medborgare i ett nordiskt land har avlagt i ett tredje land. Har ett nordiskt land med stöd av en sådan examen beviljat personen i fråga rätt att utöva veterinäryrket, skall också de övriga nordiska länderna på ansökan bevilja motsvarande rätt. Som exempel kan nämnas ett fall där en svensk medborgare i Förenta staterna har avlagt en veterinärmedicinsk examen med stöd av vilken han eller hon getts rätt att utöva veterinäryrket i Sverige. Efter att Sverige har erkänt examen i fråga skall också de övriga nordiska länderna på ansökan bevilja personen i fråga rätt att utöva veterinäryrket. Det system för erkännande av examina som bygger på den nordiska överenskommelsen förutsätter att den som ansöker om erkännande av examen är medborgare i ett nordiskt land.

De bestämmelser om legitimation som bygger på veterinärdirektivet och EES-avtalet finns i 1 mom., och de bestämmelser om legitimation som bygger på överenskommelsen mellan de nordiska länderna finns i 2 mom. Legitimationsförfarandet motsvarar det som enligt den föreslagna 3 § skall krävas av dem som legitimeras med stöd av veterinärmedicine licentiatexamen som avlagts i Finland. Legitimationen skall sökas, och personen i fråga skall dessutom avge en veterinärförsäkran. Legitimation skall beviljas om sökanden visar sig uppfylla de krav som ställs i den föreslagna paragrafen och det enligt 6 § inte finns något hinder för legitimation.

De närmare bestämmelser om legitimationsförfarandet som veterinärdirektivet, EES-avtalet och de nordiska ländernas överenskommelse om erkännande av veterinärmedicinska examina förutsätter föreslås i 3 § bli utfärdade genom beslut av vederbörande ministerium, dvs. jord- och skogsbruksministeriet. Villkoren har noggrant angivits i direktivet, avtalet och överenskommelsen. Inga kompletterande studier kan krävas som förutsättning för legitimationen.

5 §. *Legitimation som veterinär med stöd av annan utländsk examen.* I 1 mom. föreslås bestämmelser om villkoren för legitimation som veterinär i de fall då en medborgare i en EU- eller EES-stat har avlagt sin veterinärmedicinska examen i ett tredje land och det inte heller är fråga om erkännande av examina enligt överenskommelsen mellan de nordiska länderna.

Det är synnerligen olika examina som kan komma i fråga. Därför föreslås att vederbörande ministerium, dvs. jord- och skogsbruksministeriet, utfärdar närmare bestämmelser om de behörighetsvillkor personen i fråga måste uppfylla för att få sin legitimation. Dessutom skall han eller hon avge en veterinärförsäkran. När närmare bestämmelser utfärdas är målet att personen i fråga skall besitta samma kunskaper och färdigheter som de som förutsatts av en person som i Finland avlagt veterinäre licentiatexamen. Uppfylls dessa villkor skall legitimation beviljas, om det inte föreligger ett i 6 § nämnt hinder för legitimationen. Utöver finska medborgare gäller bestämmelsen också, på det sätt EU-lagstiftningen och EES-avtalet kräver, medborgare i de övriga EU- och EES-staterna.

I 2 mom. ingår bestämmelser om de fall då de som söker legitimation inte är medborgare i en EU- eller EES-stat och examen har avlagts någon annanstans än i Finland. Förutsättningarna för legitimation är desamma som i 1 mom., men legitimationen beviljas enligt prövning såtillvida att t.ex. behovet av veterinärer i Finland kan beaktas.

De föreslagna bestämmelserna motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen om utövning av veterinäryrket.

6 §. *Avslag på ansökan om legitimation.* De som avlagt veterinäre licentiatexamen i Finland och avgett veterinärförsäkran kan, på samma sätt som för närvarande, vägras legitimation endast om de med stöd av 23—26 § i den föreslagna lagen kunde från-

tas rätten att utöva veterinäryrket eller om denna rätt kunde begränsas. Detsamma gäller dem som söker legitimation med stöd av veterinärdirektivet, EES-avtalet eller överenskommelsen mellan de nordiska länderna samt sådana medborgare i EU- och EES-stater som har avlagt en veterinärmedicinsk examen i en tredje stat och dessutom uppfyller jord- och skogsbruksministeriets övriga krav. Det finns ingen orsak att ge en person legitimation som veterinär, om man redan på förhand känner till sådana missförhållanden som kunde utgöra grund för fråntagande eller begränsning av rätten att utöva veterinäryrket.

7 §. *Veterinärmedicine studeranden såsom temporär utövare av veterinäryrket.* Enligt den gällande lagen om utövning av veterinäryrket kan en veterinärmedicine studerande med tillstånd av jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning tillfälligt sköta en tjänst, en befattning eller uppgifter som veterinär. Veterinär- och livsmedelsavdelningen har genom beslut bestämt vilka studieavsnitt och vilken arbetspraktik studeranden skall ha fullgjort innan tillståndet beviljas. När dessa villkor uppfylls beviljas alla sökande tillstånd. Tillståndet kan förnyas. Studeranden kan endast verka som vikarie för en redan legitimerad veterinär, inte som självständig yrkesutövare. För den som ännu studerar är det särskilt nödvändigt att arbetsgivaren övervakar och ger handledning.

Det föreslås att det särskilda tillståndsförfarandet frångås, eftersom förutsättningarna för att en veterinärmedicine studerande tillfälligt skall få utöva veterinäryrket kan anges direkt i lagstiftningen. Den som i Finland studerar för veterinärmedicine licentiatexamen kan alltså temporärt utöva veterinäryrket som vikarie för en redan legitimerad veterinär eller för en veterinär som temporärt tillhandahåller veterinärtjänster med stöd av EG-lagstiftningen eller EES-avtalet, förutsatt att studeranden har fullgjort de studieavsnitt som vederbörande ministerium, dvs. jord- och skogsbruksministeriet, bestämt. Denna rätt är i kraft i tre år, varefter tiden kan förlängas av särskilda skäl. Det särskilda skälet får inte bero på den studerande själv. Det kan t.ex. handla om dröjsmål i studierna på grund av sjukdom.

Vederbörande ministerium, dvs. jord- och skogsbruksministeriet, utfärdar närmare bestämmelser om temporär utövning av veteri-

närrket. Avsikten är att utfärda de närmare bestämmelserna på så sätt att en veterinärmedicin studerande under arbetsgivarens övervakning kan verka som vikarie för en redan legitimerad veterinär sedan den studerande fullgjort en sådan del av sin veterinärmedicin licentiatexamen att han eller hon kan anses ha tillräcklig beredskap att sköta uppgiften. En studerande kan fortfarande inte verka som självständig yrkesutövare. Veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors universitet ger studeranden ett intyg över att studierna i fråga har fullgjorts. Här efter kan studeranden i högst tre år från den tidpunkt då intyget utfärdades sköta vikariat som veterinär. Det är arbetsgivarens uppgift att se till att personen i fråga kan visa upp intyget innan han eller hon börjar sköta veterinäruppgifter.

Också de studerande som temporärt utövar veterinärrket omfattas av tillsynen enligt den föreslagna lagen. Därför skall universitetet underrätta jord- och skogsbruksministeriet om vilka studerande som har fått ett intyg över studieprestationer som ger dem rätt att temporärt utöva veterinärrket. En bestämmelse om detta föreslås i 44 §.

Möjligheten för veterinärmedicin studerande att temporärt utöva veterinärrket gäller i regel endast de studerande som i Finland studerar för veterinärmedicin licentiatexamen. Det erkännande av examina som veterinärdirektivet och EES-avtalet förutsätter gäller endast dem som har avlagt sin veterinärmedicinska examen. I 2 mom. föreslås likväl en bestämmelse om att veterinärstuderande i andra EU- eller EES-stater av särskilt grundad anledning kan ges rätt att temporärt verka som veterinärer i Finland. Som särskilt grundad anledning gäller främst svårigheter att hitta en vikarie för en veterinär t.ex. för semestern. Sådana svårigheter har tidvis förekommit bl.a. i Osterbotten. Veterinärutbildningen regleras i EU- och EES-staterna genom examensdirektivet, och därför bör studieprestationerna i sig vara desamma i de olika medlemsstaterna. En förutsättning för att den nämnda rätten skall beviljas är att personen i fråga har fullgjort motsvarande delar av sin examen som de som krävs av en som studerar i Finland och dessutom bekantat sig med Finlands veterinärlagstiftning. Dessutom fordras de språkkunskaper som uppgiften kräver. Dessa villkor ställs genom beslut av vederbörande ministerium.

8 §. *Sådant temporärt tillhandahållande av*

veterinärtjänster som förutsatts i Europeiska gemenskapens lagstiftning och avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I paragrafen ingår ett bemyndigande, nämligen att sådana bestämmelser om tillhandahållande av temporära veterinärtjänster som EG:s och EES:s regelverk förutsätter utfärdas genom beslut av vederbörande ministerium, dvs. jord- och skogsbruksministeriet. Fordringarna regleras noggrant i veterinärdirektivet, så någon nationell prövningsrätt finns knappast alls. Veterinärdirektivet och EES-avtalet förutsätter att sådana medborgare i EU- eller EES-stater som i någon medlemsstat har avlagt en veterinärmedicinsk examen och med stöd av den har rätt att där utöva veterinärrket temporärt får verka som veterinärer i de övriga medlemsstaterna utan någon separat legitimation eller något annat tillstånd. Personerna i fråga verkar dock med samma rättigheter och skyldigheter som de veterinärer som legitimerats i värdlandet.

Värdlandet får kräva att ett förhandsmeddelande om det temporära tillhandahållandet av tjänster lämnas till de behöriga myndigheterna. Meddelandet är i kraft högst ett år, varefter det kan förnyas. I brådskande fall bör meddelandet kunna lämnas så snart som möjligt efter det att tjänsterna har tillhandahållits. Brådskande fall har inte definierats särskilt i direktivet. I beslut nr 8/93 från jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning om utövandet av veterinärverksamhet i Finland av medborgare från stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet definieras brådskande fall som fall då det är nödvändigt att veterinärhjälp ges av djurskyddsskäl, för undvikande av stor ekonomisk skada eller av andra därmed jämförbara särskilda skäl.

9 §. *Användning av beteckningen veterinär. I den gällande lagen om utövning av veterinärrket finns inga bestämmelser om användningen av yrkesbeteckningen veterinär, med undantag för beteckningen specialveterinär. Detta har ibland föranlett oklarheter i fråga om de veterinärmedicin studerande som med ett tillfälligt tillstånd sköter veterinäruppgifter. Djurägarna bör likväl kunna veta om den som utför vårdåtgärderna är en redan legitimerad veterinär eller en studerande. Därför föreslås att beteckningen veterinär får användas endast av legitimerade veterinärer samt av de veterinärer i andra medlemsstater som med stöd av 8 § tillhandahåller temporära veterinärtjänster i Fin-*

land. En veterinärmedicine studerande med rätt enligt 7 § att temporärt utöva veterinäryrket skall använda beteckningen veterinärmedicine kandidat, kompletterad med namnet på den tjänst eller befattning som sköts (t.ex. tf. kommunalveterinär).

Dessutom innehåller paragrafen ett bemyndigande att genom beslut av vederbörande ministerium, dvs. jord- och skogsbruksministeriet, utfärda behövliga bestämmelser om verkställigheten av de bestämmelser om användningen av examensbenämningar som ingår i veterinärdirektivet. Vårdlandet kan kräva att beteckningen åtföljs av namnet på och platsen för den institution som utfärdat den. Om examensbenämningen kan förväxlas med en examensbenämning som i vårdlandet kräver kompletterande utbildning, som personen i fråga inte har genomgått, får vårdlandet kräva att personen i fråga använder examensbenämningen i en lämplig form som vårdlandet anger.

3 kap. Rättigheter och skyldigheter för utövare av veterinäryrket

10 §. *Ordinering och köp av läkemedel.* I 1 mom. bestäms på motsvarande sätt som i 6 § i den gällande lagen om veterinärers rätt att från apotek ordinera läkemedel för veterinärt eller veterinärvetenskapligt ändamål. Närmare bestämmelser om ordinering av läkemedel utfärdas vid behov av vederbörande ministerium, precis som för närvarande. Om försäljning och annan överlåtelse av läkemedel från läkemedelspartiaffärer till veterinärer för veterinärt ändamål bestäms i läkemedelslagen (395/1987). För tydlighetens skull nämns detta i paragrafen.

Enligt 2 mom. är de som har rätt att temporärt utöva veterinäryrket, precis som enligt den gällande lagen, skyldiga att på läkemedelsordinationen anteckna beteckningen på den tjänst, befattning eller uppgift som de sköter.

11 §. *Iakttagande av bestämmelserna.* Den som utövar veterinäryrket är i sin yrkesutövning underställd vederbörande ministeriums och länsstyrelsens styrning och tillsyn och därför skyldig att iakta det som tillsynsmyndigheten föreskriver med stöd av gällande bestämmelser. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till innehållet 5 § i den gällande lagen. Eftersom länsstyrelserna enligt den föreslagna lagen är tillsynsmyndigheter för de yrkesutövare som verkar inom deras om-

råde, nämns länsstyrelsen i paragrafen.

12 §. *Anmälnings- och upplysningsskyldighet.* Tillsynen över dem som utövar veterinäryrket, uppföljningen av djursjukdomsläget och bekämpningen av djursjukdomar förutsätter att de som utövar veterinäryrket utan hinder av sekretessbestämmelserna är skyldiga att i fråga om de sjukdomsfall som de behandlat lämna sådana rapporter och statistiska uppgifter som de finner nödvändiga samt övriga utredningar och förklaringar som har anknytning till utövningen av veterinäryrket. Dessutom förutsätter tillsynen att tillsynsmyndigheten alltid har de adressuppgifter som är nödvändiga för att en utövare av veterinäryrket skall kunna nås. Paragrafens 1 mom. motsvarar 7 § i den gällande lagen.

I 2 mom. ingår bestämmelser om skyldigheten för den som utövar veterinäryrket att till de myndigheter och andra instanser som sköter uppgifter i anknytning till verkställandet av lagen om djursjukdomar anmäla uppgifter om de sjukdomsfall han eller hon sköter. De uppgifter som skall lämnas är sådana som behövs för att hindra spridningen av djursjukdomar som skall bekämpas enligt lagen om djursjukdomar. Sådana uppgifter är t.ex. behövliga uppgifter om djurens ägare och om ett förvaringsutrymme för djur samt om djurens symtom eller om en sjukdom som misstänks eller konstateras ha brutit ut. Utifrån de erhållna upplysningarna kan myndigheterna vidta åtgärder i syfte att hindra spridningen av en djursjukdom och utrota sjukdomen.

Utövare av veterinäryrket som märker att ett djur som de behandlar har en sjukdom, skador eller ett tillstånd som beror eller av grundad anledning kan misstänkas bero på att djuret sköts eller behandlats på ett sätt som strider mot djurskyddslagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, skall anmäla detta till en tillsynsmyndighet som avses i djurskyddslagen. Motsvarande förfarande gäller också om det vid ett vårdbesök upptäcks att andra djur i ett förvaringsutrymme för djur har utsatts för en ovan avsedd behandling som strider mot djurskyddslagen. Anmälningsskyldighet föreligger t.ex. i det fallet att veterinären konstaterar att djurets skador inte har kunnat uppkomma på det sätt ägaren till eller innehavaren av djuret beskrivit eller att djuret är utsvultet och lider brist på näring och annan adekvat vård. Utifrån anmälan kan djur-

skyddsmyndigheterna ingripa i fallet med stöd av djurskyddslagen. Myndigheterna skall ges de upplysningar som behövs för att fallet skall kunna utredas. Sådana upplysningar är t.ex. uppgifter om djuret och dess ägare samt om de skador eller den sjukdom som djuret konstaterats lida av.

13 §. *Yrkesetiska skyldigheter.* Den gällande lagen innehåller inga bestämmelser om veterinärers yrkesetiska skyldigheter. En sådan bestämmelse behövs likväl för att understryka det ansvar en veterinär har i sitt yrke. I den föreslagna paragrafen bestäms ur etiska utgångspunkter målet för yrkesutövningen i fråga om dem som utövar veterinäryrket. Detta mål är att upprätthålla och främja djurens hälsa och välbefinnande, förebygga och bota sjukdomar bland djuren samt lindra deras lidande. För att målet skall nås är det viktigt att en veterinär utöver den egentliga veterinärhjälpen vid behov ger djurägarna råd som syftar till att främja djurens hälsa och välbefinnande. Vid medicinsk behandling av djur och i livsmedelshygieniska uppgifter skall yrkesutövaren dessutom sträva efter att trygga en bibehållen folkhälsa och säkra livsmedel. En veterinär skall vid medicinsk behandling av djur t.ex. undvika att använda antibiotika i onödan, så att uppkomsten av bakteriestammar som är resistenta mot dessa läkemedel kan förhindras. Vid medicinsk behandling av djur i animalieproduktionen skall man dessutom förfara på ett sådant sätt att det kan undvikas att livsmedlen innehåller läkemedelsrester som är skadliga för människan. I lagstiftningen om medicinsk behandling av djur finns noggranna bestämmelser om det förfarande som skall iaktas när djur ges medicinsk behandling eller när läkemedel överläts för detta ändamål. Den som utövar veterinäryrket skall i sin yrkesutövning tillämpa allmänt godtagna och beprövade motiverade metoder i enlighet med sin utbildning, som han eller hon hela tiden skall försöka komplettera.

14 §. *Hjälp som är nödvändig av djurskyddsskäl.* I paragrafen ingår bestämmelser om skyldigheten för en utövare av veterinäryrket att ge veterinärhjälpen som är nödvändig av djurskyddsskäl. I 8 § i den gällande lagen finns en bestämmelse av samma slag som den föreslagna, men där knyts skyldigheten att ge veterinärhjälpen till förhindrandet av betydande ekonomisk skada eller andra särskilda skäl. Nu för tiden kan det inte anses riktigt att i brådskande fall knyta hjäl-

pandet av djur till ägarens eventuella ekonomiska förluster, utan utgångspunkten för hjälpen skall vara djurskyddsskäl, dvs. lindring av djurets lidanden. Det är inte heller motiverat att den skyldighet att hjälpa som utövarna av veterinäryrket har skall bero på deras bedömning av de ekonomiska förluster djurägaren eventuellt orsakas.

Enligt den föreslagna paragrafen är var och en som utövar veterinäryrket skyldig att ge första hjälpen vid ett allvarligt olycksfall eller i en annan motsvarande oväntad situation där ett djur orsakas avsevärd smärta eller plåga eller avsevärt lidande och där hjälpen är nödvändig av djurskyddsskäl och till platsen inte kan fås en sådan veterinär som på tjänstens eller befattningens vägnar bistår med dylik hjälp. Den föreslagna paragrafens lydelse att djuret orsakas smärta, plåga eller lidande är en beskrivning av förnimmelser som på ett negativt sätt påverkar djurets välbefinnande. Denna beskrivning följer djurskyddslagen.

Enligt veterinärvårdslagen är kommunen bl.a. skyldig att ordna basveterinärservice som avser hälso- och sjukvård för nyttodjur samt sådan veterinärservice som anses nödvändig för behandling av sjukdomar hos andra husdjur eller för tillhandahållande av normal hälsovårdsservice. Enligt motiveringen till regeringens proposition med förslag till lag om veterinärvård (RP 252/1989 rd) är en kommun inom ramen för veterinärvården också skyldig att ordna veterinärjour för husdjur. Veterinärvårdslagen förutsätter således att det finns ett rikstäckande nät av kommunalveterinärer samt veterinärjourer.

Enligt den föreslagna paragrafen ankommer skyldigheten att ge hjälp i första hand på kommunalveterinären, som också är tillsynsmyndighet enligt djurskyddslagen. Endast i de fall då kommunalveterinären inte kan hjälpa inom rimlig tid och de övriga villkoren i paragrafen uppfylls är var och en som utövar veterinäryrket skyldig att ge hjälp som är nödvändig av djurskyddsskäl. Hjälpens begränsar sig likväl till hjälp av förstahjälpsnatur, t.ex. smärtlindring med läkemedel, eller annan nödvändig och brådskande hjälp. Djuret kan också avlivas om djurskyddsskäl kräver det. Situationer som avses i paragrafen kan t.ex. vara trafikolyckor och bränder i djurstall samt andra oväntade situationer av motsvarande typ. Däremot omfattar paragrafens tillämpningsområde inte sådana situationer som djurägaren kan bereda

sig på i förväg eller som enligt normalpraxis kan skötas vid en vanlig praktik. Veterinärerna har rätt att för den hjälp de gett få ersättning av den som äger eller innehar djuret. Skyldigheten att hjälpa gäller dock även om det i den stund hjälpen ges inte är säkert om någon ersättning kan fås.

15 §. *Journalhandlingar.* I den gällande lagen finns inga bestämmelser om skyldigheten för en utövare av veterinäryrket att upprätthålla ett patientkartotek eller att föra övriga journalhandlingar. I praktiken upprätthåller de flesta veterinärer med praktik något slag av patientkartotek, men eftersom bestämmelser saknas är de uppgifter som förs in i kartoteket inte enhetliga, och kartoteket innehåller inte till alla delar de uppgifter som behövs t.ex. för tillsynen. Den föreslagna bestämmelsen om skyldigheten att föra journalhandlingar och om handlingarnas innehåll leder till en enhetligare praxis i fråga om förandet av journalhandlingar. Bestämmelsen förbättrar också djurägarens rättsskydd och gör det lättare för tillsynsmyndigheterna att vid behov utreda veterinärernas åtgärder. Veterinärers skyldighet att föra bok över de läkemedel de gett eller ordinerat ett djur regleras med stöd av lagen om medicinsk behandling av djur, och skyldigheten att föra bok över de läkemedel som överlåts till djurägaren regleras i förordningen om rätt för veterinärer att överlåta läkemedel för behandling av djur och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Enligt det föreslagna 1 mom. skall den som utövar veterinäryrket föra och förvara journalhandlingar över de undersökta och behandlade djuren på det sätt som vederbörande ministerium närmare bestämmer. Avsikten är att det i patientkartoteket skall antecknas t.ex. namnet på djurägaren, uppgifter som behövs för identifiering av djuret (art, kön, ålder, namn), symtom, diagnos samt den behandling och medicinering som getts och ordinerats djuret, till den del det inte finns separata bestämmelser om bokföringen över den medicinska behandlingen.

Enligt 2 mom. har ägaren till ett djur rätt att få alla de uppgifter om sitt djur som finns i patientkartoteket. Uppgifterna kan ges t.ex. i form av en datautskrift eller en kopia av patientkortet. Djurägaren har likaså rätt att få de röntgenbilder som tagits av djuret samt andra motsvarande undersökningsresultat som ägaren har betalat för. Ett djur kan genom avtal vara placerat hos och

skötas av någon annan än ägaren. I synnerhet inom hunduppfödning sysslar man mycket med s.k. hundinackordering, där djuret under långa tider kan skötas av någon annan än ägaren. Sådana innehavare av djur kan också behöva få uppgifter om de djur de innehar. Uppgifter kan överlåtas till innehavaren av djuret t.ex. genom en fullmakt av ägaren.

Eftersom djurägarna alltid har rätt att få patientuppgifter om sina djur har de t.ex. rätt till uppgifter också när man vid en försäljning har kommit överens om att den eventuella köparen låter djuret genomgå en veterinärundersökning.

När äganderätten har övergått kan djurets nya ägare behöva få uppgifter om djurets tidigare sjukdomar och behandlingar. Också djurets nya ägare har rätt att ur patientkartoteket få uppgifter om sitt djur, också patientuppgifter från den tid då djuret ägdes av någon annan. Handel med djur räknas som handel med lös egendom, där också muntliga överenskommelser är giltiga. Övergången i fråga om äganderätten till ett djur registreras inte separat. Därför har utövarna av veterinäryrket inget annat sätt att förvissa sig om att äganderätten till ett djur har övergått än genom att kontrollera saken med djurets tidigare ägare. Men det går kanske inte att nå denna ägare, eller också har han eller hon sålt djuret till någon annan än den som ber om uppgifter ur patientkartoteket. I fråga om lös egendom tillämpas i Finland s.k. ägarpresumption. Den som innehar ett föremål skall anses vara dess ägare tills något annat bevisas. De som utövar veterinäryrket kan vid överlåtelse av uppgifter handla enligt ägarpresumptionen när någon som innehar ett djur och uppger sig vara dess ägare ber om uppgifter.

Utövarna av veterinäryrket har rätt att ta ut en skälig ersättning för överlåtelsen av uppgifter.

16 §. *Tystnadsplikt.* Enligt 9 a § i den gällande lagen får den som utövar veterinäryrket och hans biträde inte olovligen röja en enskild persons eller en familjs hemlighet som han fått kännedom om i sitt uppdrag. Denna bestämmelse har i praktiken visat sig vara oklar till innehållet. Enligt vedertagen praxis har tystnadsplikten ansetts gälla enskilda personers eller familjers ekonomiska ställning, hälsotillstånd och privata förhållanden. Däremot har det varit oklart om "en familjs hemlighet" gäller t.ex. ett djurs sjuk-

dom. Det föreslagna 1 mom. innehåller mer detaljerade bestämmelser om tystnadsplikten än för närvarande. Tystnadsplikten föreslås gälla enskilda personers eller familjers ekonomiska ställning, hälsotillstånd, sociala förhållanden eller andra med dessa jämförbara uppgifter om privatlivet. Tystnadsplikten omfattar dessutom uppgifter om djur som behandlats eller om djur som finns i samma djurhållningsenhet som sådana djur. För en förtroendefull kundrelation mellan utövaren av veterinäryrket och djurets ägare eller innehavare krävs att uppgifter om konstaterade sjukdomar eller om den behandling djuret fått inte yppas för utomstående utan tillstånd av djurets ägare eller innehavare. Om de uppgifter som utövarna av veterinäryrket utan hinder av sekretessbestämmelserna ändå är skyldiga att ge bestäms i den föreslagna 12 §.

Sekretessbestämmelser som gäller myndigheter finns i många olika lagar. Om allmänna handlingars offentlighet bestäms i lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/1951). Enligt denna lag är allmänna handlingar i regel offentliga, och var och en har rätt att få del av dem. Enligt 9 § 1 mom. skall sådana ärenden och handlingar hemlighållas om vilka så bestäms i lag.

Lagen om allmänna handlingars offentlighet upphävs den 1 december 1999 genom en lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). I den ingår de allmänaste sekretessgrunderna. Sekretessbestämmelser ingår också i många speciallagar, av vilka kan nämnas t.ex. djurskyddslagen, lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel, lagen om medicinsk behandling av djur och lagen om veterinär gränskontroll. Bestämmelser om straff för brott mot tystnadsplikten ingår delvis i strafflagen. I 40 kap. 5 § strafflagen bestäms om straff för tjänstemän eller offentligt anställda arbetstagare som uppsåtligt eller av oaktsamhet röjer en uppgift som enligt bestämmelserna om allmänna handlingars offentlighet skall hållas hemlig eller någon annan omständighet som de i sitt anställningsförhållande fått kännedom om och som enligt en uttrycklig bestämmelse i lag eller förordning eller enligt en föreskrift som en myndighet med stöd av lagen särskilt har meddelat inte får yppas, eller utnyttjar sådan kunskap till sin eller någon annans nytta.

17 §. *Veterinära intyg.* I 1 mom. föreslås en motsvarande bestämmelse om veterinära

intyg som den som ingår i 9 § i den gällande lagen.

Den gällande lagen har inga bestämmelser med stöd av vilka tillsynsmyndigheten allmänt kunde utfärda närmare bestämmelser om veterinära intyg. Rådets direktiv 96/93/EG om certifiering av djur och animaliska produkter innehåller bestämmelser om förfarandet vid beviljande av intyg som krävs i veterinärlagstiftningen. Bestämmelserna gäller bl.a. förutsättningarna för utfärdande av intyg samt intygets innehåll, utformning och språk. Direktivet i fråga har satts i kraft genom jord- och skogsbruksministeriets beslut om utfärdande av myndighetsintyg för djur och animaliska produkter på Europeiska gemenskapens inre marknad (8/1998). Bemyndigandet att utfärda beslutet har baserat sig på flera olika bestämmelser om veterinärområdet.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan vederbörande ministerium vid behov utfärda närmare bestämmelser och anvisningar om utfärdandet av intyg och utlåtanden. De bestämmelser och anvisningar som utfärdas med stöd av det föreslagna lagrummet kan gälla t.ex. en handlings innehåll eller utformning eller något annat som gäller intygets tillförlitlighet eller läsbarhet.

18 §. *Fortbildningsskyldighet.* Den gällande lagen innehåller inga bestämmelser om veterinärers skyldighet att upprätthålla och utveckla sin yrkesskicklighet. Den kontinuerliga utvecklingen inom veterinärmedicinen medför att kunskaperna och metoderna från grundutbildningen snabbt blir föråldrade, och det uppkommer hela tiden ny kunskap om djursjukdomar och behandlingen av dem samt om livsmedelshygien och anknytande frågor.

Enligt det föreslagna 1 mom. är den som utövar veterinäryrket skyldig att upprätthålla och utveckla den yrkesskicklighet som utövningen av yrket förutsätter. Utöver kunskaper och färdigheter i fråga om undersökning och behandling av djur inkluderar fortbildningsskyldigheten dessutom förtrogenhet med den lagstiftning och de föreskrifter som gäller yrkesutövningen inom branschen.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall varje utövare av veterinäryrket av sin arbetsgivare ges möjlighet att delta i yrkesinriktad fortbildning. Bestämmelsen gäller alla de utövare av veterinäryrket som arbetar med veterinäruppgifter.

4 kap. Styrning av samt tillsyn över dem som utövar veterinäryrket

19 §. *Styrning och tillsyn.* Vederbörande ministerium styr och övervakar dem som utövar veterinäryrket. Enligt reglementet för statsrådet (1522/1995) är detta ministerium jord- och skogsbruksministeriet. Länsstyrelsen styr och övervakar de utövare av veterinäryrket som är verksamma inom dess område. I den gällande lagen finns ingen bestämmelse om länsstyrelsen när det gäller tillsynen över dem som utövar veterinäryrket. Däremot ankommer styrningen av veterinärvården i länen och tillsynen över den enligt veterinärvårdslagen på länsstyrelserna. Serviceproducenter eller självständiga yrkesutövare inom den privata veterinärvården skall enligt den nämnda lagen bl.a. innan de inleder sin verksamhet göra en anmälan om detta till länsstyrelsen. Länsstyrelsen är på grund av de i veterinärvårdslagen angivna uppgifterna i anknytning till utövningen av veterinäryrket vederbörande myndighet också när det gäller den styrning och tillsyn som har samband med den föreslagna lagen. I egenskap av tillsynsmyndighet kan också länsstyrelserna utöva administrativ styrning visavi utövarna av veterinäryrket. Sådana tillsynsärenden som enligt länsstyrelsens bedömning kräver disciplinära åtgärder eller administrativa säkerhetsåtgärder skall länsstyrelsen överföra för behandling vid vederbörande ministerium.

20 §. *Utredning av arbetsförmågan.* Med tanke på tillsynen över yrkesutövarna är det synnerligen viktigt att tillsynsmyndigheten har möjlighet att utreda misstänkta brister i en yrkesutövers förmåga att utöva sitt yrke. Enligt den föreslagna paragrafen kan vederbörande ministerium för att utreda en yrkesutövers arbetsförmåga ålägga honom eller henne att genomgå läkarundersökning eller undersökningar på sjukhus, om det finns grundad anledning att anta att yrkesutövaren i fråga har blivit oförmögen att utöva sitt yrke. Paragrafen kunde tillämpas t.ex. vid misstanke om att en yrkesutövare på grund av ålder, sjukdom eller missbruk av alkohol eller läkemedel har blivit oförmögen att utöva sitt yrke. En bestämmelse av motsvarande slag finns i 11 § i den gällande lagen.

21 §. *Utredning av yrkesskickligheten.* Med tanke på tillsynen är det också viktigt att tillsynsmyndigheten vid behov kan utreda misstänkta brister i en yrkesutövers yrkes-

skicklighet. Misstankar om bristande yrkesskicklighet kan uppstå t.ex. när tillsynsmyndigheten får kännedom om fall som yrkesutövaren upprepade gånger har misslyckats med att sköta. Enligt den föreslagna paragrafen kan vederbörande ministerium ålägga en yrkesutövare att för konstaterande av yrkesskickligheten eller kompetensen genomgå förhör eller ge ett arbetsprov.

22 §. *Granskning av mottagningsverksamheten.* Den gällande lagen innehåller inga bestämmelser om granskning av mottagningsverksamheten i fråga om dem som utövar veterinäryrket. Med tanke på tillsynen är det nödvändigt att tillsynsmyndigheten vid behov kan granska en yrkesutövers mottagningsverksamhet. Enligt paragrafen kan vederbörande ministerium eller länsstyrelsen vid behov bestämma att en yrkesutövers mottagnings-, undersöknings- och vårdlokaler samt journalhandlingar skall granskas. Vid granskningen går det att anlita sakkunniga, som har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna av yrkesutövaren få tillgång till de uppgifter som behövs för granskningen. De sakkunniga är skyldiga att hemlighålla de sekretessbelagda uppgifter som de får tillgång till.

5 kap. Administrativa säkerhetsåtgärder

23 §. *Felaktigt förfarande.* Enligt den föreslagna paragrafen kan vederbörande ministerium meddela en utövare av veterinäryrket närmare föreskrifter eller anvisningar för yrkesutövningen eller tills vidare eller för viss tid begränsa rätten att utöva yrket eller frånta vederbörande denna rätt, om yrkesutövaren har försummat någon skyldighet enligt 10 § 2 mom., 11–16 § eller 18 § i den föreslagna lagen, fullgjort uppgifter för vilka hans eller hennes utbildning och yrkesskicklighet skall anses otillräckliga eller verksamhetsmöjligheter begränsade, eller annars handlat felaktigt eller klandervärt. Påföljden och förseelsens art och omfattning skall motsvara varandra i överensstämmelse med proportionalitetsprincipen.

Utövare av veterinäryrket har annars handlat felaktigt eller klandervärt t.ex. om de i sin yrkesutövning har förfarit på ett sätt som skall anses olämpligt. Olämpligt förfarande är t.ex. opassande uppträdande mot ägaren till ett djur. Det är också fråga om felaktigt förfarande om en yrkesutövare vid utfärdandet av ett intyg eller utlåtande enligt 17 § i

den föreslagna lagen uppsåtligt har antecknat en utsaga eller en uppgift som han eller hon vet är felaktig eller ogrundad. Felaktigt förfarande är även t.ex. missbruk av den rätt att ordinera och köpa läkemedel som avses i den föreslagna 10 §.

Med stöd av 20—22 § i den föreslagna lagen går det att utreda brister som utövare av veterinäryrket misstänks ha i sin arbetsförmåga, yrkesskicklighet och mottagningsverksamhet. I praktiken kan det ändå hända att yrkesutövaren vägrar gå med på de åtgärder som bestämts för utredningen. Eftersom avsikten med bestämmelserna är att utreda sådana brister i en yrkesutövers arbetsförmåga, yrkesskicklighet eller mottagningsverksamhet som eventuellt äventyrar patientsäkerheten, är det viktigt att tillsynsmyndigheten i sådana fall kan ingripa i rätten att utöva yrket. Enligt det föreslagna 2 mom. kan vederbörande ministerium förbjuda en utövare av veterinäryrket att utöva sitt yrke, om han eller hon motsätter sig en utredning av arbetsförmågan eller yrkesskickligheten eller en granskning av mottagningsverksamheten.

24 §. *Oförmögenhet att utöva yrke.* Har en utövare av veterinäryrket på grund av ålder, sjukdom eller missbruk av rusmedel eller av någon annan orsak blivit oförmögen att utöva sitt yrke, kan vederbörande ministerium enligt den föreslagna paragrafen tills vidare begränsa rätten att utöva yrket eller helt och hållet frånta utövaren av veterinäryrket denna rätt. En motsvarande bestämmelse finns i 10 § 1 mom. i den gällande lagen.

25 §. *Brott i samband med yrkesutövningen.* I den föreslagna paragrafen ingår bestämmelser om åtgärder som vederbörande ministerium kan vidta om en utövare av veterinäryrket har blivit dömd till fängelsestraff för brott som har begåtts i samband med yrkesutövningen och domstolens dom har vunnit laga kraft, eller om en yrkesutövare som är anställd hos ett offentligt samfund på grund av brott har dömts till skiljande från tjänsteutövning eller avsättning. En bestämmelse av motsvarande slag ingår i 12 § i den gällande lagen.

Enligt 1 mom. kan vederbörande ministerium för viss tid frånta en utövare av veterinäryrket rätten att utöva yrket, om det av de med brottet sammanhängande omständigheterna framgår att personen i fråga är ovärdig det förtroende som han eller hon bör åtnjuta. Om omständigheterna är synnerligen

försvarande kan rätten att utöva yrket fråntas denna person för alltid.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall 1 mom. iakttas på motsvarande sätt, om en utövare av veterinäryrket som innehar tjänst hos staten, en kommun eller en samkommun på grund av brott har dömts till skiljande från tjänsteutövning eller avsättning.

Enligt 3 mom. skall domstolen utan dröjsmål tillställa vederbörande ministerium en kopia av domen och protokollet i mål som avses i 1 och 2 mom.

Vederbörande ministerium kan redan innan en ovan avsedd dom har vunnit laga kraft förbjuda utövaren av veterinäryrket att utöva yrket.

26 §. *Temporära administrativa säkerhetsåtgärder.* Temporära administrativa säkerhetsåtgärder kan behöva tillgripas vid utredningen av hur en utövare av veterinäryrket har förfarit, om förfarandet äventyrar eller med skäl kan misstänkas äventyra patientsäkerheten eller om det finns grundad anledning att misstänka att en veterinär annars har gjort sig skyldig till felaktigt förfarande och det finns risk för att personen fortsätter med detta felaktiga förfarande. Enligt paragrafen kan vederbörande ministerium vid behov temporärt förbjuda en utövare av veterinäryrket att utöva yrket eller temporärt begränsa rätten att utöva yrket. Om det t.ex. finns anledning att misstänka att en veterinär missbrukar sin rätt att från apotek ordinera eller från en läkemedelspartiaffär köpa alkohol, narkotika eller något annat jämförbart ämne, kan rätten att ordinera och köpa begränsas eller fråntas helt och hållet tills veterinärens förfarande har utretts.

27 §. *Fråntagande av rätt att utöva yrke när en utövare av veterinäryrket själv anhåller därom.* Enligt paragrafen kan vederbörande ministerium på begäran av en utövare av veterinäryrket frånta honom eller henne rätten att utöva veterinäryrket eller begränsa denna rätt. En sådan situation kan uppkomma t.ex. när en yrkesutövare lägger ner sin praktik.

28 §. *Återställande av rätt att utöva yrke.* I paragrafen bestäms villkoren för att begränsningen av rätten att utöva yrket skall slopas eller denna rätt återställas i fråga om yrkesutövare som fråntagits rätten att utöva sitt yrke eller för vilka denna rätt har begränsats. Vederbörande ministerium kan återställa denna rätt eller slopa begränsningen på ansökan av yrkesutövaren själv. Till

ansökan skall fogas en utredning varav framgår att den omständighet som ledde till säkerhetsåtgärden inte längre föreligger. En sådan utredning kan, beroende på det aktuella fallet, vara t.ex. ett läkarutlåtande som anger att personen i fråga har återfått sin förmåga att utöva yrket, resultatet av ett arbetsprov eller ett intyg över fullgjord tilläggssutbildning.

6 kap. Disciplin- och straffbestämmelser

29 §. *Skriftlig varning.* Enligt denna paragraf kan följden bli ett disciplinstraff om en utövare av veterinäryrket handlat mot lag eller med stöd av lag utfärdade bestämmelser eller i sin uppgift annars gjort sig skyldig till felaktighet eller försummelse, förutsatt att felaktigheten eller försummelsen inte är av sådan art att den bör leda till åtal vid domstol. Disciplinstraffet är en skriftlig varning. Bestämmelsen motsvarar 15 § i den gällande lagen.

Om en utövare av veterinäryrket i ett enskilt fall inte har handlat på ett sätt som föranleder några disciplinära åtgärder men förfarandet ändå inte har varit alldeles korrekt, kan vederbörande ministerium ge en anmärkning. Anmärkningen utgör sådan administrativ styrning som den övervakande myndigheten alltid kan ta till. Också länsstyrelsen kan som tillsynsmyndighet utöva administrativ styrning på en utövare av veterinäryrket. I de fall då länsstyrelsen anser att disciplinära åtgärder behövs, skall den överföra behandlingen av ärendet på vederbörande ministerium.

30 §. *Olovlig utövning av veterinäryrket.* Den föreslagna bestämmelsen om straff för olovlig utövning av veterinäryrket motsvarar till innehållet 16 § i den gällande lagen.

I anslutning till totalrevisionen av strafflagen bereder justitieministeriet en proposition om en revidering av bestämmelserna om brott som äventyrar hälsa och säkerhet. Enligt den föreslås straffbestämmelserna i fråga om olovlig utövning av veterinäryrket bli överförda till strafflagen. Om den proposition som justitieministeriet bereder kommer att innehålla en bestämmelse om olovlig utövning av veterinäryrket och propositionen avläts till riksdagen före den föreslagna lagen, stryks straffbestämmelsen i 30 §.

31 §. *Brott mot tystnadsplikten.* Straff för brott mot tystnadsplikten enligt 16 § i den föreslagna lagen döms ut enligt strafflagens bestämmelser om sekretessbrott. Paragrafen

föreslås innehålla hänvisningar till de aktuella paragraferna i strafflagen.

7 kap. Veterinärregister och veterinärförteckning

32 §. *Veterinärregister.* Enligt lagen om utövning av veterinäryrket skall jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning föra en förteckning över legitimerade veterinärer. Förteckningen skall årligen tillställas apoteken och länsstyrelserna. Några andra bestämmelser om veterinärförteckningen ingår inte i lagen om utövning av veterinäryrket.

För en adekvat tillsyn över dem som utövar veterinäryrket krävs alltså att tillsynsmyndigheten har behövliga uppgifter om dem som har rätt att utöva veterinäryrket. Registret skall föras av vederbörande ministerium, som har huvudansvaret för tillsynen över veterinärernas yrkesutövning. Avsikten är att veterinärregistret som helhet skall användas enbart av tillsynsmyndigheterna. För allmänt bruk publiceras en mindre detaljerad veterinärförteckning. Om veterinärförteckningen bestäms i 34 §.

Allmänna bestämmelser om insamling, lagring, användning och utlämnande av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (523/1999). Personuppgiftslagen gäller i princip alla personregister. Syftet med personuppgiftslagen är att trygga skyddet av privatlivet samt genomföra övriga grundläggande fri- och rättigheter som tryggar skyddet av den personliga integriteten vid behandling av personuppgifter. Tillämpningen av personuppgiftslagen i olika situationer kan likväl påverkas av i vilket sammanhang uppgifter om en fysisk person behandlas. För tydlighetens skull upptas i den föreslagna lagen bestämmelser om de uppgifter som skall föras in i veterinärregistret samt om behandling och överlåtelse av dessa uppgifter. I övrigt tillämpas personuppgiftslagen. I de föreslagna bestämmelserna beaktas kraven i datasekretessdirektivet.

Med tanke på tillsynen över veterinärernas yrkesutövning skall i veterinärregistret föras in följande uppgifter om dem som utövar veterinäryrket: namn, personbeteckning, legitimationsdatum och det datum då en veterinärmedicin studerande har beviljats den temporära rätt som avses i 7 §, uppgifter om adress och telefonnummer hem och till arbetsplatsen samt uppgifter om eventuellt av-

lagd specialveterinärexamen. I registret skall dessutom antecknas om personen i fråga verkar som självständig yrkesutövare och om hans eller hennes rätt att utöva yrket har begränsats eller fråntagits honom eller henne. I samband med anteckningen i veterinärregistret får personen i fråga ett identifikationsnummer, som tas med i veterinärförteckningen i stället för personbeteckningen.

Med stöd av 3 mom. kan i veterinärregistret också föras in av tillsynsuppgifterna förutsatta uppgifter om varning eller bötes- eller fängelsestraff som en utövare av veterinäryrket tilldelats eller ådömts i sin yrkesutövning, avsättning eller skiljande från tjänsteutövning eller annat sådant avgörande av vederbörande ministerium eller länsstyrelsen genom vilket yrkesutövningen har befunnits innehålla felaktigheter, försummelser eller klandervärdheter. Sådana avgöranden är t.ex. en anmärkning till en utövare av veterinäryrket eller en uppmaning att utreda personens arbetsförmåga eller yrkesskicklighet. De uppgifter som nämns i det föreslagna 3 mom. skall inte ingå i veterinärförteckningen. Enligt 25 § 3 mom. i den föreslagna lagen är domstolen skyldig att underrätta vederbörande ministerium, dvs. jord- och skogsbruksministeriet, om bötes- eller fängelsestraff samt om skiljande från tjänsteutövning och avsättning. Länsstyrelsen skall också för anteckning i veterinärregistret underrätta vederbörande ministerium om anmärkningar som den gett.

Bestämmelserna om veterinärregistret och om de uppgifter som skall införas där motsvarar det som i förordningen om rättskyddscentralen för hälsovården (1121/1992) bestäms om centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen.

33 §. *Förvaringstider för uppgifter som införts i veterinärregistret och överlåtelse av uppgifter.* De uppgifter som avses i det föreslagna 32 § 2 mom. avförs ur veterinärregistret ett år efter att personen i fråga har avlidit. Enligt personuppgiftslagen skall en uppgift utplånas ur registret om den har blivit onödig. Veterinärregistret förs med tanke på tillsynen, och eftersom rätten att utöva veterinäryrket inte är bunden till personens ålder blir de uppgifter som avses i 32 § 2 mom. onödiga när personen i fråga har avlidit. De uppgifter som avses i 32 § 3 mom. avförs ur veterinärregistret när tio år har flutit från det att ifrågavarande beslut eller avgörande meddelades. Ett undantag utgör

de fall för vilka i matrikellagen (1010/1989) anges en längre tid för avförandet av en anteckning. Enligt matrikellagen avförs en uppgift om ovillkorligt fängelsestraff på högst två år 15 år efter att den lagakraftvunna domen eller det lagakraftvunna utslaget har meddelats samt ett ovillkorligt fängelsestraff på mera än två och högst fyra år 20 år efter att den lagakraftvunna domen eller det lagakraftvunna utslaget har meddelats. Straff som är strängare än så avförs över huvud taget inte ur matrikeln.

I 2 mom. ingår en bestämmelse om överlåtelse av uppgifter ur veterinärregistret till länsstyrelsen, som också är tillsynsmyndighet, och till myndigheterna i stater inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Dessa har rätt att avgiftsfritt få uppgifter ur veterinärregistret.

Enligt veterinärdirektivet är myndigheterna i medlemsstaterna skyldiga att ge varandra de upplysningar som behövs för tillsynen över veterinärerna. Inom ramen för systemet för erkännande av examina kan veterinärer utöva sitt yrke i alla stater inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Därför skall myndigheterna i värdlandet ha rätt att vid behov av ursprungslandets myndigheter få sådana uppgifter som behövs vid tillsynen. I veterinärdirektivet förutsätts att medlemsstaterna garanterar de lämnade upplysningarnas konfidentiella natur.

I 2 mom. ingår dessutom en bestämmelse om domstolars och andra myndigheters eller sammanslutningars rätt till information, under förutsättning att deras rätt till denna information grundar sig på lag.

Vederbörande ministerium kan per telefon lämna upplysningar om begränsningar eller anmärkningar i fråga om rätten att utöva veterinäryrket. Upplysningarna kan lämnas till vem som helst som frågar om saken. Detta är nödvändigt för att t.ex. apoteken, läkemedelspartiaffärerna och de som anlitar veterinärtjänster på ett snabbt sätt skall kunna försäkra sig om att en viss persons rätt att utöva yrket inte är begränsad. Dessutom är vederbörande ministeriums eller länsstyrelsens beslut om administrativ styrning inte sekretessbelagda handlingar. Därför finns det ingen anledning till varför upplysningar om sådana avgöranden inte skulle kunna lämnas per telefon.

Bestämmelserna i den föreslagna paragrafen är av motsvarande slag som det som i

förordningen om rättsskyddscentralen för hälsovården bestäms om centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen.

34 §. *Veterinärförteckning.* I paragrafen ingår en bestämmelse om en för allmänheten avsedd veterinärförteckning som sammanställs utifrån uppgifterna i veterinärregistret. Veterinärernas hemadresser publiceras inte i veterinärförteckningen utan deras samtycke. I förteckningen anges inte heller personbeteckningar eller i 32 § 3 mom. avsedda uppgifter om straff eller andra påföljder för en utövare av veterinäryrket. Veterinärförteckningen kan också överlåtas till myndigheterna, apoteken och läkemedelspartiaffärerna i elektronisk form.

Till de pensionsanstalter som behandlar kommunalveterinärernas pensioner kan veterinärförteckningen kompletterad med personbeteckningar överlåtas i skriftlig eller elektronisk form. Detta underlättar pensionsanstalternas behandling av pensionerna, eftersom anstalterna för närvarande är tvungna att separat fråga alla kommunalveterinärer deras personbeteckning för att kunna behandla ett pensionsärendet. När det gäller frågor som har anknytning till pensionen står en överlåtelse av personbeteckningen inte heller i strid med kommunalveterinärernas intressen.

8 kap. Särskilda bestämmelser

35 §. *Hörande.* I denna paragraf bestäms om skyldigheten att höra en utövare av veterinäryrket innan en åtgärd mot honom eller henne avgörs slutligt.

36 §. *Sakkunniga.* Den föreslagna paragrafen motsvarar bestämmelsen om sakkunniga i 19 a § i den gällande lagen. Avsikten är att alltid innan man ingriper i en veterinärs rätt att utöva sitt yrke eller vidtar disciplinära åtgärder mot en yrkesutövare åtminstone höra hur klandervärt en sakkunnig med vetenskapliga kunskaper och kunskaper om den praktiska yrkesutövningen finner yrkesutövarens förfarande.

37 §. *Vite.* Paragrafen innehåller bestämmelser om möjligheten att förelägga vite i samband med verksamhet som strider mot de bestämmelser som anges i paragrafen. De försummelser som avses i paragrafen är av det slaget att tillsynsmyndigheten måste förfoga över medel att effektivt ingripa i en situation som strider mot bestämmelserna.

38 §. *Handräckning.* Enligt den föreslagna

22 § kan vederbörande ministerium eller länsstyrelsen vid behov bestämma att motagnings-, undersöknings- och vårdlokaliteterna samt journalhandlingarna hos en utövare av veterinäryrket skall granskas. Om en yrkesutövare motsätter sig en granskning, skall polisen vid behov ge handräckning.

39 §. *Ändringssökande.* I 1 mom. ingår i fråga om ändringssökande en hänvisning till förvaltningsprocesslagen (586/1996), som skall iaktas när ändring söks i beslut som fattats med stöd av denna lag.

Enligt 2 mom. skall beslut som avses i 20–26 § i den föreslagna lagen likväl verkställas omedelbart trots besvär. Eftersom det när de nämnda paragraferna iaktas är fråga om säkerhetsåtgärder till följd av verksamhet som äventyrar patientsäkerheten, bör säkerhetsåtgärderna kunna verkställas trots besvär. En motsvarande bestämmelse finns i 20 § i den gällande lagen.

40 §. *Rätt till information.* Enligt paragrafen har vederbörande ministerium och länsstyrelsen rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter, en sammanslagna myndigheter, andra offentligt rättsliga samfund samt apotek och läkemedelspartiaffärer på begäran avgiftsfritt få de upplysningar och utredningar som behövs för utförande av uppgifterna enligt denna lag.

41 §. *Kungörelse i den officiella tidningen samt anmälan till apotek och läkemedelspartiaffärer.* Enligt paragrafen skall vederbörande ministerium utan dröjsmål införa en kungörelse i den officiella tidningen om beviljad, begränsad, frångången eller återställd rätt att utöva yrket. Dessutom skall apoteken och läkemedelspartiaffärerna underrättas om frångången eller begränsad rätt att köpa eller ordinaera läkemedel samt om frångången eller återställd och vid behov också om begränsad rätt att utöva veterinäryrket. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 19 § 1 mom. i den gällande lagen.

42 §. *Rätt att verka som specialveterinär.* Enligt 18 § i den gällande lagen bestäms genom förordning om veterinärers specialisering. Bestämmelser om detta finns i förordningen om specialisering för veterinärer (827/1985). Enligt den gällande lagen beviljas specialveterinärsrättigheter på ansökan till en veterinär som uppfyller de behörighetsvillkor varom bestäms genom förordning. Enligt den föreslagna paragrafen frångås förfarandet med att särskilt bevilja speci-

alveterinärslättigheter när det gäller examina som avlagts i Finland. Den som har avlagt specialveterinärexamen har enligt förslaget rätt att direkt med stöd av lagen uppge sig vara specialveterinär. Avsikten är att med stöd av den föreslagna paragrafen utfärda en förordning som, på samma sätt som för närvarande, anger de områden inom veterinärmedicinen där en specialveterinärexamen kan avläggas samt de behörighetsvillkor som måste uppfyllas för att rätten att verka som specialveterinär skall beviljas.

Om specialveterinärexamen och om examensfordringarna bestäms i förordningen om specialveterinärexamen (594/1988). Denna förordning förblir alltså i kraft.

I fråga om erkännandet av specialveterinärexamina som avlagts i en annan medlemsstat inom EU iakttas lagen om erkännande av utbildning och yrkespraktik som genomgått av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt 11 § i den nämnda lagen avgörs rätten att utöva ett yrke med stöd av ett examensbevis som erhållits i en annan medlemsstat inom EU av den myndighet som beviljar rätt att utöva yrket i fråga. Eftersom en specialveterinär också skall vara legitimerad veterinär, bör myndigheten i fråga vara densamma som den som sköter frågor i anknytning till veterinärers legitimation.

Också veterinärer som verkar som självständiga yrkesutövare och som har avlagt specialveterinärexamen utomlands skall ha rätt att använda beteckningen specialveterinär, om de har utbildning inom området och besitter tillräcklig yrkesskicklighet. Därför föreslås att vederbörande ministerium kan bevilja en person rätt att verka som specialveterinär efter att först i enlighet med lagen om erkännande av utbildning och yrkespraktik som genomgått av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ha bedömt om den utländska specialveterinärexamen motsvarar den finländska. Om den utländska examen inte motsvarar den finländska, kan man med stöd av den nämnda lagen kräva att personen i fråga genomgår ett lämplighetsprov eller en anpassningstid jämte eventuell kompletterande utbildning. I paragrafen ingår en hänvisning till förfarandet enligt lagen om erkännande av utbildning och yrkespraktik som genomgått av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

När det gäller specialveterinärexamina som

avlagts i tredje land föreslås samma system som i fråga om veterinärmedicine licentiaexamen, dvs. den utländska examen jämförs med den finländska och till de delar eventuella skillnader förekommer skall personen i fråga genomgå kompletterande studier. Vederbörande ministerium utfärdar närmare bestämmelser om detta.

För bedömningen av hur väl en finländsk och en utländsk specialveterinärexamen motsvarar varandra behövs i praktiken ett utlåtande från veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors universitet. Också lämplighetsprovet skall avläggas där. Likaså skall eventuella kompletterande studier genomgåas där.

Den föreslagna bestämmelsen gäller fall där en person som avlagt specialveterinärexamen utomlands vill uppge sig vara specialveterinär i Finland. Bestämmelsen hindrar inte att den utländska examensbenämningen används i sin ursprungliga form och på sitt ursprungliga språk.

43 §. *Behörighet för vissa tjänster och befattningar.* Enligt den föreslagna paragrafen får endast en legitimerad veterinär inneha en tjänst eller befattning som veterinär hos staten, en kommun eller en sammanslutning eller annan tjänst eller befattning som veterinär. En tjänst eller befattning kan dock tillfälligt skötas av en person som enligt 7 eller 8 § har rätt att temporärt utöva veterinäryrket. Bestämmelsen motsvarar till innehållet 21 § i den gällande lagen.

44 §. *Läroanstalternas anmälningsskyldighet.* Den läroanstalt där en veterinärmedicine studerande har fullgjort de studieavsnitt som ger honom eller henne rätt att temporärt utöva veterinäryrket skall underrätta vederbörande ministerium om fullgörandet. En anteckning om att denna rätt har beviljats skall göras i det veterinärregister som avses i 32 § i den föreslagna lagen.

45 §. *Närmare bestämmelser.* I den föreslagna paragrafen ingår ett bemyndigande att vid behov genom en förordning utfärda närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag. Genom förordning skall till exempel utfärdas närmare bestämmelser om förutsättningarna enligt 42 § för veterinärers specialisering.

9 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

46 §. *Ikraftträdande.* I 1 mom. ingår la-

gens ikraftträdelsebestämmelse.

Genom den föreslagna lagen upphävs den gällande lagen om utövning av veterinäryrket. De beslut som jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning utfärdat med stöd av den lag som upphävs förblir dock alltjämt i kraft tills annat bestäms.

Atgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

47 §. *Övergångsbestämmelser om rätt till yrkesutövning.* För tydlighetens skull tas i lagen in en bestämmelse om att den som beviljats rätt att utöva yrket behåller denna rätt även när den nya lagen träder i kraft.

Veterinärstuderande som innan den nya lagen trädde i kraft av jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning har beviljats rätt att temporärt utöva veterinäryrket får temporärt utöva veterinäryrket i tre år räknat från lagens ikraftträdande.

48 §. *Övriga övergångsbestämmelser.* De som jord- och skogsbruksministeriet kallat till ständiga sakkunniga fortsätter, tills annat bestäms, med sina uppgifter även efter att lagen trätt i kraft.

De ärenden som är under behandling vid vederbörande ministerium när den nya lagen träder i kraft behandlas enligt de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för lagens ikraftträdande.

För tydlighetens skull tas i lagen in en bestämmelse om att en hänvisning i någon

annan lag eller förordning till den upphävda lagen efter att den föreslagna lagen har trätt i kraft anses innebära en hänvisning till denna lag.

2. Närmare bestämmelser

Med stöd av den föreslagna lagen utfärdas en förordning om veterinärers specialisering. Vederbörande ministerium utfärdar genom beslut närmare bestämmelser om den veterinärförsäkran som avses i den föreslagna 3 §, de bestämmelser enligt 4 § 3 mom. som Europeiska gemenskapens lagstiftning och de nordiska ländernas överenskommelse om erkännande av veterinärmedicinska examina förutsätter, de behörighetsvillkor som avses i 5 § 1 mom., de bestämmelser om temporär utövning av veterinäryrket som avses i 7 §, de bestämmelser om temporärt tillhandahållande av veterinärtjänster som avses i 8 §, bestämmelser om examensbenämningar som avses i 9 §, de bestämmelser om ordineringsmedel för veterinärt eller veterinärvetenskapligt ändamål som avses i 10 § samt de bestämmelser om journalhandlingar som avses i 15 § 1 mom.

3. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2000.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om utövning av veterinäryrket

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att

1) säkerställa att utövare av veterinäryrket har behövlig utbildning och besitter de andra färdigheter som yrkesutövningen förutsätter, och

2) ordna tillsynen över den verksamhet som utövarna av veterinäryrket bedriver; om arbetsgivarens tillsynsskyldighet bestäms separat.

Med utövare av veterinäryrket avses i denna lag en person som i egenskap av veterinär med legitimation enligt denna lag eller som temporärt berättigad därtill enligt denna lag är verksam som veterinär i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande, i annat uppdrag eller som privatpraktiserande veterinär.

2 §

Rätt att utöva veterinäryrket

Rätt att utöva veterinäryrket har bara den som är legitimerad veterinär enligt denna lag eller som enligt denna lag temporärt har rätt att utöva veterinäryrket.

Endast den som enligt denna lag har rätt att utöva veterinäryrket får besluta om veterinärmedicinsk undersökning av djur och om diagnostik samt om anknytande behandling och medicinering. Om försöksdjursverksamhet bestäms dock separat.

Utövare av veterinäryrket får inte vidta sådana åtgärder för vilka deras utbildning eller erfarenhet måste anses otillräcklig eller deras verksamhetsmöjligheter begränsade.

2 kap.

Legitimation som veterinär och temporär utövning av veterinäryrket

3 §

Legitimation som veterinär med stöd av examen som avlagts i Finland

Rätt att verka som legitimerad veterinär beviljar vederbörande ministerium på ansökan personer som i Finland har avlagt veterinärmedicine licentiatexamen och till ministeriet avgett en skriftlig och muntlig veterinärförsäkran. Ministeriet fastställer formuläret för veterinärförsäkran.

4 §

På internationella förpliktelser baserad legitimation som veterinär

Rätt att verka som legitimerad veterinär beviljar vederbörande ministerium på ansökan sådana medborgare i stater inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som i någon annan stat inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland har genomgått sådan veterinärmedicinsk utbildning som närmare definieras av vederbörande ministerium och dessutom avgett i 3 § avsedd veterinärförsäkran.

Rätt att verka som legitimerad veterinär beviljar vederbörande ministerium på ansökan sådana medborgare i ett nordiskt land som i en stat utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har avlagt veterinärmedicinsk examen som gett dem rätt att verka som veterinär i ett nordiskt land. En ytterligare förutsättning för legitimation är att sökanden har avgett i 3 § avsedd veterinärförsäkran.

Vederbörande ministerium utfärdar de närmare bestämmelser om legitimation i Finland som förutsätts av Europeiska gemen-

skapens lagstiftning och överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer (FödrS 2/1994).

5 §

Legitimation som veterinär med stöd av annan utländsk examen

Rätt att verka som legitimerad veterinär beviljas vederbörande ministerium i andra fall än de som avses i 4 § på ansökan sådana medborgare i stater inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som i en stat utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har avlagt veterinärmedicinsk examen och visat att de uppfyller de övriga behörighetsvillkor som ministeriet fastställt. En ytterligare förutsättning för legitimation är att sökanden har avgett i 3 § avsedd veterinärförsäkran.

På de grunder som anges i 1 mom. kan vederbörande ministerium bevilja sådana medborgare i stater utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som har avlagt veterinärmedicinsk examen någon annanstans än i Finland rätt att verka som legitimerad veterinär.

6 §

Avslag på ansökan om legitimation

Om sökanden uppfyller kraven i 3 eller 4 § eller i 5 § 1 mom., kan ansökan om legitimation som veterinär avslås endast på sådana grunder enligt vilka en legitimerad veterinärs rätt att utöva sitt yrke kan begränsas eller fråntas vederbörande.

7 §

Veterinärmedicine studerande såsom temporär utövare av veterinäryrket

En veterinärmedicine studerande som studerar i Finland och som har fullgjort de studieavsnitt inom veterinärmedicine licentiatexamen som vederbörande ministerium bestämt får före sin legitimation som veterinär temporärt, i högst 3 år, utöva veterinäryrket som vikarie för en legitimerad veterinär eller för en sådan veterinär som avses i 8 §. Dessa tre år räknas från den tidpunkt då denna

rätt uppkom. Ministeriet kan av särskilda skäl förlänga ifrågavarande tid. Ministeriet utfärdar närmare bestämmelser om temporär utövning av veterinäryrket.

Vederbörande ministerium kan av särskilt grundad anledning under de förutsättningar som anges i 1 mom. bevilja veterinärmedicine studerande i andra stater inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet rätt att temporärt utöva veterinäryrket.

8 §

Sådant temporärt tillhandahållande av veterinärtjänster som förutsätts i Europeiska gemenskapens lagstiftning och avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Sådana medborgare i stater inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som i Finland kan beviljas rätt att verka som legitimerad veterinär med stöd av en veterinärexamen som avlagts i någon annan stat inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland, får utan legitimation temporärt verka som veterinärer. Om detta utfärdar vederbörande ministerium bestämmelser i enlighet med Europeiska gemenskapens lagstiftning och avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

9 §

Användning av beteckningen veterinär

Endast veterinärer som legitimerats med stöd av denna lag och personer som avses i 8 § får använda beteckningen veterinär. Vederbörande ministerium utfärdar de bestämmelser om användningen av veterinärmedicinska examensbenämningar som Europeiska gemenskapens lagstiftning förutsätter.

3 kap.

Rättigheter och skyldigheter för utövare av veterinäryrket

10 §

Ordinering och köp av läkemedel

Utövare av veterinäryrket har rätt att från apotek ordinera läkemedel för veterinärt el-

ler veterinärvetenskapligt ändamål. Närmare bestämmelser om ordinerings av läkemedel för detta ändamål utfärdas vid behov av vederbörande ministerium. Om försäljning och annan överlåtelse av läkemedel från läkemedelspartiaffärer till veterinärer bestäms i läkemedelslagen (395/1987).

Personer som avses i 7 § är skyldiga att på läkemedelsordinationer som de skrivit ut anteckna den tjänst, befattning eller uppgift som de sköter.

11 §

Iakttagande av bestämmelserna

Utövare av veterinäryrket är skyldiga att i sin yrkesutövning iaktta det som vederbörande ministerium eller länsstyrelse föreskriver med stöd av gällande bestämmelser.

12 §

Anmälnings- och upplysningsskyldighet

Utan hinder av sekretessbestämmelserna är en utövare av veterinäryrket skyldig att i enlighet med de bestämmelser som utfärdats av vederbörande ministerium lämna rapporter och statistiska uppgifter om de sjukdomsfall han eller hon behandlat samt sådana av ministeriet eller länsstyrelsen infordrade utredningar och förklaringar som gäller sjukdomsfall eller annars har anknytning till utövningen av veterinäryrket. En legitimerad veterinär som utövar veterinäryrket är dessutom skyldig att underrätta vederbörande ministerium och länsstyrelsen om sin böningsort och adress samt förändringar i fråga om dem.

Utan hinder av sekretessbestämmelserna är en utövare av veterinäryrket skyldig att till de veterinärer och andra myndigheter som sköter uppgifter i anknytning till verkställandet av lagen om djursjukdomar (55/1980) utan dröjsmål anmäla sådana uppgifter om fall som han eller hon sköter vilka är nödvändiga för förhindrande av spridningen av djursjukdomar som skall bekämpas enligt lagen om djursjukdomar. Om djurskyddsskäl kräver det är den som utövar veterinäryrket skyldig att utan hinder av sekretessbestämmelserna till djurskyddsmyndigheten utan dröjsmål anmäla fall som han eller hon sköter eller i samband med skötsel gjorda iakttagelser angående förvaringsutrymmen för

djur och lämna de upplysningar som behövs för att fallet skall kunna utredas.

13 §

Yrkesetiska skyldigheter

Målet för yrkesutövningen i fråga om utövare av veterinäryrket är att upprätthålla och främja djurens hälsa och välbefinnande, förebygga och bota sjukdomar bland djuren, lindra deras lidande samt bibehålla folkhälsa och efterstöka säkra livsmedel. En utövare av veterinäryrket skall i sin yrkesutövning tillämpa allmänt godtagna och beprövade motiverade metoder i enlighet med sin utbildning som han eller hon fortlöpande skall försöka komplettera.

14 §

Hjälp som är nödvändig av djurskyddsskäl

Vid ett allvarligt olycksfall eller i en annan motsvarande oväntad situation där ett djur orsakas avsevärd smärta eller plåga eller avsevärt lidande och där skyndsamt veterinärhjälp är nödvändig av djurskyddsskäl och till platsen inte kan fås en sådan veterinär som på tjänstens eller befattningens vägnar bistår med dylik hjälp, är var och en som har rätt att utöva veterinäryrket skyldig att ge första hjälpen.

15 §

Journalhandlingar

Utövaren av veterinäryrket skall föra och förvara journalhandlingar över de undersökta och behandlade djuren på det sätt som vederbörande ministerium bestämmer närmare.

Agaren till ett djur har rätt att få alla de uppgifter om sitt djur som ingår i journalhandlingarna.

16 §

Tystnadsplikt

Utövare av veterinäryrket och deras biträden får inte utan tillstånd för utomstående yppa uppgifter om djur som de behandlat eller om djur som finns i samma djurhållningsenhet som de behandlade djuren, inte

heller om enskilda personers eller familjers ekonomiska ställning, hälsotillstånd, sociala förhållanden eller andra med dessa jämförbara uppgifter om privatlivet. Tystnadsplikten kvarstår efter det att yrkesutövningen har upphört.

17 §

Veterinära intyg

En utövare av veterinäryrket skall vid utfärdandet av veterinära intyg och utlåtanden samt andra intyg som skall visas för domstol eller någon annan offentlig myndighet bestryka dem med orden "vilket jag på heder och samvete försäkrar". Ett intyg som bestrykts på detta sätt är giltigt utan edlig bekräftelse, om inte domstolen av särskilda orsaker förordnar att intyget skall bekräftas med muntlig ed eller försäkras.

Vederbörande ministerium kan vid behov utfärda närmare bestämmelser och anvisningar om vad utövare av veterinäryrket skall beakta vid utfärdandet av intyg och utlåtanden.

18 §

Fortbildningsskyldighet

En utövare av veterinäryrket är skyldig att upprätthålla och utveckla den yrkesskicklighet som utövningen av yrket förutsätter samt att göra sig förtrogen med de bestämmelser och föreskrifter som gäller yrkesutövningen.

Varje utövare av veterinäryrket skall av sin arbetsgivare beredas möjlighet att delta i behövlig yrkesinriktad fortbildning.

4 kap.

Styrmning av samt tillsyn över dem som utövar veterinäryrket

19 §

Styrmning och tillsyn

Vederbörande ministerium styr och övervakar utövarna av veterinäryrket.

Länsstyrelsen styr och övervakar de utövare av veterinäryrket som är verksamma inom dess område.

20 §

Utredning av arbetsförmågan

Finns det grundad anledning att anta att en utövare av veterinäryrket har blivit oförmögen att utöva sitt yrke, kan vederbörande ministerium ålägga honom eller henne att genomgå läkarundersökning eller undersökningar på sjukhus, varvid nödvändiga prov kan tas och annan undersökning som kan ske utan nämnvärd olägenhet utföras.

21 §

Utredning av yrkesskickligheten

Finns det grundad anledning att misstänka att en utövare av veterinäryrket har bristande yrkesskicklighet, kan vederbörande ministerium ålägga honom eller henne att för konstaterande av yrkesskickligheten eller annan kompetens genomgå förhör eller ge ett arbetsprov.

22 §

Granskning av mottagningsverksamheten

Vederbörande ministerium eller länsstyrelsen kan vid behov bestämma att mottagnings-, undersöknings- och vårdlokaliteterna samt journalhandlingarna hos en utövare av veterinäryrket skall granskas. Vid granskningen av mottagningsverksamheten kan sakkunniga anlitas. De sakkunniga har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna få tillgång till de uppgifter som behövs för granskningen av mottagningsverksamheten. De sakkunniga är skyldiga att hemlighålla de sekretessbelagda uppgifter som de får tillgång till.

5 kap.

Administrativa säkerhetsåtgärder

23 §

Felaktigt förfarande

Vederbörande ministerium kan med beaktande av förseelsens art och omfattning meddela en utövare av veterinäryrket närmare föreskrifter eller anvisningar för yrkesutövningen, tills vidare eller för viss tid begränsa

rätten att utöva yrket eller tills vidare eller för viss tid frånta vederbörande denna rätt, om utövaren veterinäryrket har:

1) försummat någon skyldighet enligt 10 § 2 mom., 11—16 § eller 18 §,

2) fullgjort uppgifter för vilka hans eller hennes utbildning och yrkesskicklighet skall anses otillräcklig eller verksamhetsmöjligheter begränsade, eller

3) annars handlat felaktigt eller klandervärt vid utövningen av veterinäryrket.

Om en utövare av veterinäryrket motsätter sig en utredning av arbetsförmågan eller yrkesskickligheten eller en granskning av motagningsverksamheten, kan vederbörande ministerium förbjuda honom eller henne att utöva yrket.

24 §

Oförmögenhet att utöva yrke

Har en utövare av veterinäryrket på grund av ålder, sjukdom eller missbruk av rusmedel eller av någon annan orsak blivit oförmögen att utöva sitt yrke, kan vederbörande ministerium tills vidare begränsa rätten att utöva yrket eller tills vidare frånta utövaren av veterinäryrket denna rätt.

25 §

Brott i samband med yrkesutövningen

Om en utövare av veterinäryrket har blivit dömd till fängelsestraff för brott som har begåtts i samband med yrkesutövningen och domstolens dom har vunnit laga kraft samt om det av de med brottet sammanhängande omständigheterna framgår att personen i fråga är ovärdig det förtroende som han eller hon bör åtnjuta, kan vederbörande ministerium för viss tid eller, om omständigheterna är synnerligen försvårande, för alltid frånta denna person rätten att utöva yrket.

Om en utövare av veterinäryrket som innehar tjänst hos staten, en kommun eller en samkommun på grund av brott har dömts till skiljande från tjänsteutövning eller avsättning, skall 1 mom. iakttas på motsvarande sätt.

Domstolen skall utan dröjsmål tillställa vederbörande ministerium en kopia av protokollet och domen i mål som avses i 1 och 2 mom.

Redan innan domstolens dom varigenom

en utövare av veterinäryrket har dömts till fängelsestraff, avsättning eller skiljande från tjänsteutövning har vunnit laga kraft, kan vederbörande ministerium förbjuda utövaren av veterinäryrket att utöva yrket.

26 §

Temporära administrativa säkerhetsåtgärder

Vid behandlingen av ärenden som avses i 20—25 § kan vederbörande ministerium vid behov temporärt förbjuda en utövare av veterinäryrket att utöva yrket eller temporärt begränsa rätten att utöva yrket.

27 §

Fråntagande av rätt att utöva yrke när en utövare av veterinäryrket själv anhåller där- om

Vederbörande ministerium kan på begäran av en utövare av veterinäryrket begränsa rätten att utöva veterinäryrket eller helt och hållet frånta vederbörande denna rätt.

28 §

Återställande av rätt att utöva yrke

Om en utövare av veterinäryrket för viss tid eller tills vidare har fråntagits rätten att utöva yrket eller om denna rätt har begränsats, kan personen i fråga hos vederbörande ministerium ansöka om återställande av rätten att utöva yrket eller slopande av begränsningen av denna rätt, om den omständighet som ledde till förlust eller begränsning av rätten att utöva yrket inte längre föreligger.

Till ansökan skall fogas en utredning varav framgår att den omständighet som avses i 1 mom. inte längre föreligger.

6 kap.

Disciplin- och straffbestämmelser

29 §

Skriftlig varning

Har en utövare av veterinäryrket vid utövningen av yrket handlat mot lag eller med stöd av lag utfärdade bestämmelser, i sin uppgift annars gjort sig skyldig till felaktig-

het eller försummelse eller uppfört sig olämpligt, och är felaktigheten eller försummelsen inte av sådan art att den bör leda till åtal vid domstol, kan vederbörande ministerium ge utövaren av veterinäryrket en skriftlig varning.

30 §

Olovlig utövning av veterinäryrket

Den som mot ersättning utövar veterinäryrket utan att ha behörighet därtill eller utövar veterinäryrket i större omfattning än hans eller hennes behörighet förutsätter, skall för *olovlig utövning av veterinäryrket* dömas till böter.

Den som tar en i 1 mom. avsedd olovlig verksamhet till yrke skall för *yrkesmässig olovlig utövning av veterinäryrket* dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

31 §

Brott mot tystnadsplikten

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 16 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen (39/1889), om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den anges på något annat ställe i lag.

7 kap.

Veterinärregister och veterinärförteckning

32 §

Veterinärregister

I syfte att sköta de tillsynsuppgifter som anges i denna lag för vederbörande ministerium register över dem som utövar veterinäryrket. När en utövare av veterinäryrket antecknas i veterinärregistret ger ministeriet utövaren ett identifikationsnummer.

De uppgifter om utövare av veterinäryrket som skall föras in i registret är namn, personbeteckning, legitimationsdatum och det datum då en veterinärmedicine studerande har beviljats den temporära rätt som avses i 7 §, adressuppgifter, identifikationsnummer, uppgifter om eventuellt avlagd specialveterinärexamen, arbetsplats och adressuppgifter för den, verksamhet som självständig yrkes-

utövare samt begränsning eller frångående av rätten att utöva yrket.

Vederbörande ministerium kan i veterinärregistret föra in uppgifter som förutsatts av skötseln av tillsynsuppgifterna enligt denna lag och som gäller varning eller bötes- eller fängelsestraff som en utövare av veterinäryrket tilldelats eller ådömts i sin yrkesutövning, avsättning eller skiljande från tjänsteutövning eller annat sådant avgörande av vederbörande ministerium eller länsstyrelsen genom vilket yrkesutövningen har befunnits innehålla felaktigheter, försummelser eller klandervärdheter. Länsstyrelsen skall för anteckning i registret underrätta vederbörande ministerium om sådana avgöranden som avses ovan.

33 §

Förvaringstider för uppgifter som införts i veterinärregistret och överlåtelse av uppgifter

De uppgifter som avses i 32 § 2 mom. avförs ur veterinärregistret ett år efter att personen i fråga har avlidit. De uppgifter som avses i 32 § 3 mom. avförs ur veterinärregistret när tio år har förflutit från det att ifrågavarande beslut eller avgörande meddelades, om inte i matrikellagen (1010/1989) anges en längre tid för avförandet av en anteckning. Registeranteckningar om straff avförs också ur veterinärregistret när den gärning som var orsak till att straffet utdömdes inte längre är straffbar.

Länsstyrelsen har, om det är fråga om tillsynsuppgifter enligt denna lag, och myndigheterna i stater inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om en internationell förpliktelse som är bindande för Finland förutsätter det, rätt att avgiftsfritt få uppgifter ur veterinärregistret. Uppgifter kan avgiftsfritt överlåtas också till domstolar och andra myndigheter och sammanslutningar som har lagstadgad rätt till information. Länsstyrelsen kan också få veterinärregistret och uppgifter ur det i elektronisk form.

Vederbörande ministerium kan per telefon lämna upplysningar om rätten för en utövare av veterinäryrket att utöva sitt yrke, om begränsning eller frångående av denna rätt, om andra sådana avgöranden av vederbörande ministerium eller länsstyrelsen i vilka yrkesutövningen har befunnits innehålla fel-

aktigheter, försummelser eller klandervärderheter eller om avförande ur registret.

34 §

Veterinärförteckning

Vederbörande ministerium publicerar utifrån de uppgifter som anges i 32 § 2 mom. en veterinärförteckning avsedd för allmänheten. Veterinärförteckningen får inte utan tillstånd av utövarna av veterinäryrket innehålla hemadresser eller personbeteckningar. Veterinärförteckningen sänds varje år avgiftsfritt till länsstyrelserna, apoteken och läkemedelspartiaffärerna. Den kan också avgiftsfritt överlätas till myndigheterna, apoteken och läkemedelspartiaffärerna i elektronisk form.

När det gäller kommunalveterinärer kan veterinärförteckningen kompletterad med personbeteckningar avgiftsfritt sändas i skriftlig eller elektronisk form till de pensionsanstalter som behandlar kommunalveterinärernas pensioner.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

35 §

Hörande

Innan sådana ärenden som avses i 20—25 § eller 29 § avgörs slutligt skall vederbörande ministerium ge utövaren av veterinäryrket tillfälle att avge förklaring i saken.

36 §

Sakkunniga

Vederbörande ministerium kan höra sakkunniga innan ett ärende enligt 20—25 § och 29 § avgörs. För detta ändamål kan ministeriet till ständiga sakkunniga kalla erkänt skickliga och erfarna personer som företräder sådan vetenskaplig, praktisk veterinärmedicinsk eller annan sakkunskap som är av betydelse för ministeriet. Den som samtyckt till att vara ständig sakkunnig är skyldig att

ge ministeriet sakkunnighjälp inom det område som han eller hon företräder.

De ständiga sakkunniga får arvode för utförda uppdrag samt resekostnadsersättning enligt de grunder som vederbörande ministerium fastställer.

37 §

Vite

En utövare av veterinäryrket som försummar skyldigheten att iaktta de bestämmelser som avses i 11 §, anmälnings- och upplysningsskyldigheten enligt 12 § eller skyldigheten enligt 15 § att föra och förvara journalhandlingar kan av vederbörande ministerium vid vite åläggas att iaktta sin skyldighet.

I sådana frågor gällande vite som baserar sig på denna lag tillämpas i övrigt viteslagen (1113/1990).

38 §

Handräckning

Om en utövare av veterinäryrket motsätter sig granskning av mottagningsverksamheten, skall polisen vid behov ge handräckning.

39 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som fattats med stöd av denna lag söks i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Beslut som avses i 20—26 § skall trots besvär verkställas omedelbart.

40 §

Rätt till information

Vederbörande ministerium och länsstyrelsen har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter, en samkommuns myndigheter, andra offentligrättsliga samfund samt apotek och läkemedelspartiaffärer på begäran avgiftsfritt få de upplysningar och utredningar som behövs för att uppgifterna enligt denna lag skall kunna utföras.

41 §

Kungörelse i den officiella tidningen samt anmälan till apotek och läkemedelspartiaffärer

Vederbörande ministerium skall utan dröjsmål införa en kungörelse i den officiella tidningen om beviljad, begränsad, framtagna eller återställd rätt att utöva yrket.

Dessutom skall vederbörande ministerium underrätta apoteken och läkemedelspartiaffärerna om framtagna eller begränsad rätt att köpa eller ordinaera läkemedel samt om framtagna eller återställd och vid behov också om begränsad rätt att utöva veterinäryrket.

42 §

Rätt att verka som specialveterinär

Om veterinärers specialisering bestäms genom förordning. Endast veterinärer som uppfyller de behörighetsvillkor för specialisering om vilka bestäms genom förordning har rätt att uppge sig vara specialveterinärer.

Rätt att verka som specialveterinär beviljar vederbörande ministerium i enlighet med lagen om genomförande av generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen (1597/1992) på ansökan sådana medborgare i stater inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som i någon annan stat inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland har avlagt specialveterinärexamen och visat sig uppfylla de övriga behörighetsvillkor som vederbörande ministerium har fastställt.

Rätt att vara verksam som specialveterinär kan vederbörande ministerium bevilja personer som någon annanstans än i en stat inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har avlagt specialveterinärexamen och visat sig uppfylla de övriga behörighetsvillkor som vederbörande ministerium eventuellt fastställt.

43 §

Behörighet för vissa tjänster och befattningar

Till tjänst eller befattning som veterinär hos staten, en kommun eller en sammanslut-

ning eller till annan tjänst eller befattning som veterinär får endast en legitimerad veterinär utnämnas, förordnas eller antas.

En tjänst eller befattning kan temporärt skötas av en person som avses i 7 eller 8 §.

44 §

Läroanstalternas anmälningsskyldighet

Den läroanstalt där de studieavsnitt som ligger till grund för den i 7 § 1 mom. avsedda rätten har fullgjorts skall omedelbart underrätta vederbörande ministerium om fullgörandet.

45 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

9 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

46 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000.

Genom denna lag upphävs lagen den 24 maj 1985 om utövning av veterinäryrket (409/1985) jämte ändringar. De beslut som jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning utfärdat med stöd av den nämnda lagen förblir dock alltså i kraft tills annat bestäms.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

47 §

Övergångsbestämmelser om rätt till yrkesutövning

Veterinärer som fått sin legitimation enligt de bestämmelser som gällde före denna lag och personer som tidigare har beviljats rätt att utöva veterinäryrket i Finland har utan hinder av 2 kap. i denna lag fortfarande rätt att utöva veterinäryrket i Finland.

Veterinärmedicine studerande som innan denna lag trädde i kraft har beviljats rätt att

temporärt utöva veterinäryrket behåller denna rätt i tre år räknat från denna lags ikraftträdande.

48 §

Övriga övergångsbestämmelser

De som jord- och skogsbruksministeriet kallat till ständiga sakkunniga med stöd av 19 a § i den upphävda lagen om utövning av veterinäryrket fortsätter, tills annat be-

stäms, med sin sakkunniguppgift även efter att denna lag trätt i kraft.

De ärenden som är under behandling när denna lag träder i kraft behandlas enligt de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för denna lags ikraftträdande.

En hänvisning i någon annan lag eller förordning till den lag om utövning av veterinäryrket som upphävs genom denna lag anses efter att denna lag har trätt i kraft innebära en hänvisning till denna lag.

Helsingfors den 18 juni 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Jord- och skogsbruksminister *Kalevi Hemilä*